

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

ПРАВНИ ОКВИР

ЗА ПОСРЕДОВАЊЕ У РЕШАВАЊУ СПОРОВА И ОСТАЛЕ АЛТЕРНАТИВНЕ НАЧИНЕ РЕШАВАЊА СПОРОВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Ивана Нинчић
Фебруар 2019. године

Публикација је настала уз финансијску подршку Европске уније. Садржај публикације је искључива одговорност стручњака GDSI и не одражава нужно ставове Европске уније.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Садржај

1	Општи правни оквир за посредовање у решавању спорова.....	5
1.1	Закон о посредовању у решавању спорова (Службени гласник РС", број 55 од 23. маја 2014.)	5
1.2	Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ", бр. 29 од 26. маја 1978, 39 од 28. јула 1985, 45 од 28. јула 1989 – УСЈ, 57 од 29. септембра 1989, „Службени лист СРЈ", број 31 од 18. јуна 1993.)	25
1.3	Закон о парничном поступку (“Службени гласник РС", бр. 72 од 28. септембра 2011, 49 од 5. јуна 2013 - УС, 74 од 21. августа 2013 - УС, 55 од 23. маја 2014, 87/2018.)	28
1.4	Закон о судским таксама („Службени гласник РС", бр. 28/1994, 53/1995, 16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015, 95/2018)	31
1.5	Закон о стечају ("Сл. гласник РС", бр. 104/2009, 99/2011 - др. закон, 71/2012 - одлука УС, 83/2014, 113/2017, 44/2018 и 95/2018)	35
1.6	Породични закон („Службени гласник РС", бр. 18/2005, 72/2011- др. закон и 6/2015)	38
1.7	Закон о заштити потрошача ("Сл. гласник РС", бр. 62/2014, 6/2016 - др. закон, и 44/2018 - др. закон)	44
2	Прописи у области финансијског сектора	48
2.1	Закон о споразумном финансијском реструктурирању ("Сл. гласник РС", бр. 89/2015)	48
2.2	Закон о заштити корисника финансијских услуга ("Службени гласник РС", бр. 36 од 27. маја 2011, 139 од 18. децембра 2014.)	50
2.3	Закон о заштити корисника финансијских услуга код уговарања на даљину ("Службени гласник РС", број 44/2018), односно 17. септембра 2018. године	55
2.4	Закон о осигурању („Службени гласник РС", бр. 55/2004, 70/2004- испр. 61/2005, 61/2005- др. закон, 85/2005- др. закон, 101/2007, 63/2009- одлука УС, 107/2009, 99/2011, 119/2012, 116/2013 и 139/2014- др. закон)	58
2.5	Закон о обавезном осигурању у саобраћају (“Службени гласник РС", бр. 51 од 14. јула 2009, 78 од 19. октобра 2011, 101 од 30. децембра 2011, 93 од 28. септембра 2012, 7 од 23. јануара 2013 – УС)	61
2.6	Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник РС", бр. 85 од 6. октобра 2005, 31 од 9. маја 2011.)	66
3	Прописи у области радног права	67

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

3.1	Закон о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/ 2017, 95/2018 - Аутентично тумачење)	67
3.2	Закон о спречавању злостављања на раду („Службени гласник РС“, бр. 36/2010)	70
3.3	Закон о мирном решавању радних спорова („Службени гласник РС“, бр. 125/2004 и 104/2009, 50/2018, и 50/2018.)	75
4	Прописи из области кривичног и казненог права	94
4.1	Законик о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016).....	94
4.2	Кривични законик ("Сл. Гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016).....	95
4.3	Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Службени гласник РС“, бр. 85/2005)	96
4.4	Закон о прекршајима ("Службени гласник РС", бр. 65 од 25. јула 2013, 13 од 19. фебруара 2016, 98 од 8. децембра 2016 – УС).....	96
4.5	Закон о заштити узбуњивача ("Сл. гласник РС", бр. 128/2014)	100
5	Прописи везани за адвокатуру	101
5.1	Закон о адвокатури ("Службени гласник РС", бр. 31/2011, 24/2012 - УС).....	101
5.2	Кодекс професионалне етике адвоката („Службени гласник РС“, број 27 од 6. априла 2012. године)	102
5.3	Тарифа о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Сл. гласник РС", бр. 121/2012).....	102
6	Остали релевантни прописи.....	110
6.1	Закон о социјалној заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2011)	110
6.2	Закон о Заштитнику грађана ("Сл. гласник РС", бр. 79/2005 и 54/2007)	111
6.3	Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/2009).....	112
6.4	Закон о енергетици ("Службени гласник РС" бр. 145/2014, 95/2018 - др. закон)	113
6.5	Закон о извршењу и обезбеђењу ("Сл. гласник РС", 106/2015 и 106/2016 - аутентично тумачење, 113/2017 - аутентично тумачење).....	113
6.6	Закон о бесплатној правној помоћи ("Службени гласник РС", број 87/2018.)	115
6.7	Закон о јавном бележничтву ("Сл. гласник РС", бр. 31/2011, 85/2012, 19/2013, 55/2014 - др. закон, 93/2014 - др. закон, 121/2014, 6/2015 и 106/2015)	123
7	Споразумно решавање спора у којем је тужена страна Република Србија	124
7.1	Закон о правобранилаштву ("Службени гласник РС", број 55 од 23. маја 2014.).....	124

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

7.2	Закон о заштити права на суђење у разумном року ("Службени гласник РС", број 40/2015).....	125
7.3	Законик о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016).....	127
7.4	Закон о рехабилитацији ("Службени гласник РС", број 92 од 7. децембра 2011.).....	129
8	Арбитража.....	131
8.1	Закон о арбитражи („Службени гласник РС“, број 46 од 2. јуна 2006.)	131
8.2	Закон о ратификацији Конвенције о признању и извршењу иностраних арбитражних одлука: Службени лист СФРЈ - Међународни уговори, број 11/1981-607	131
8.3	Закон о привредним коморама: 112/2015-31	131
8.4	Правилник о Сталној арбитражи при Привредној комори Србије: 101/2016-131	131

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

1 Општи правни оквир за посредовање у решавању спорова

1.1 [Закон о посредовању у решавању спорова](#) (Службени гласник РС", број 55 од 23. маја 2014.)¹

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се појам, начела, поступак и правно дејство посредовања у решавању спорова, услови за обављање посредовања, права и дужности посредника и програм обуке посредника.

Појам посредовања

Члан 2.

Посредовање је поступак, без обзира на назив, у којем стране добровољно настоје да спорни однос реше путем преговарања, уз помоћ једног или више посредника, који странама помаже да постигну споразум (у даљем тексту: посредовање).

Примена закона

Члан 3.

Посредовање се примењује у спорним односима у којима стране могу слободно да располажу својим захтевима, ако другим законом није прописана искључива надлежност суда или другог органа, без обзира да ли се спроводи пре или после покретања судског или другог поступка.

Посредовање је могуће нарочито у имовинскоправним споровима чији је предмет испуњење обавезе на чинидбу, другим имовинскоправним споровима, у породичним, привредним споровима, управним стварима, споровима из области заштите животне средине, у потрошачким споровима, као и у свим другим спорним односима, у којима

¹ Правни претходник: [Закон о посредовању – медијацији](#) ("Службени гласник РС", број 18/2005)

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

посредовање одговара природи спорних односа и може да помогне њиховом разрешењу.

Одредбе овог закона примењују се и на посредовање у кривичним и прекршајним стварима у погледу имовинскоправног захтева и захтева за накнаду штете, као и у радним споровима ако посебним законом није другачије прописано.

Одредбе овог закона не примењују се на решавање спорних односа у вези са утврђивањем и наплатом јавних прихода.

Примена начела и стандарда посредовања

Члан 4.

Питања која нису изричито уређена овим законом решавају се у складу са начелима посредовања предвиђеним овим законом и стандардима посредовања садржаних у актима Уједињених нација, Европске уније и Савета Европе.

II. МЕЂУНАРОДНО ПОСРЕДОВАЊЕ И ПОСРЕДОВАЊЕ У ПРЕКОГРАНИЧНИМ СПОРОВИМА

Међународно посредовање

Члан 5.

Међународно посредовање, у смислу овог закона, је посредовање у спорним односима са страним елементом:

- 1) ако стране у време постизања сагласности о посредовању имају пребивалиште или пословно седиште у различитим државама;
- 2) ако држава у којој стране имају пребивалиште или пословно седиште није држава у којој треба да се изврши битан део обавеза из пословног односа, односно држава са којом је предмет спора најуже повезан.

Ако се посредовање у спорним односима из става 1. овог члана води у Републици Србији примењују се одредбе овог закона, осим ако се стране нису другачије споразумеле.

Посредовање у прекограничним споровима

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Члан 6.

Одредбе овог закона примењују се и у прекограничним споровима у грађанским и трговачким стварима, у складу са законом.

Прекогранични спор је спор у ком једна од страна има пребивалиште или уобичајено бораиште у држави чланици Европске уније (у даљем тексту: држава чланица), док га друга страна нема на дан када:

- су се стране споразумеле о посредовању након што је дошло до спора,
- је суд одредио посредовање,
- је по националном закону настала обавеза посредовања,
- је суд којем је поднесена тужба упутио странке на посредовање.

Независно од става 2. овог члана, прекограничним спором се сматра и онај спор где су, по окончању посредовања у решавању спора, између истих страна покренути судски поступак или арбитража у држави чланици различитој од оних где су стране имале стално или уобичајено пребивалиште на дан из става 2. овог члана.

Пребивалиште или седиште у прекограничном спору

Члан 7.

Приликом одлучивања да ли страна има пребивалиште на територији Републике Србије пред чијим судом се води поступак, суд ће применити право Републике Србије.

Ако страна нема пребивалиште у Републици Србији пред чијим се судом води поступак, за одлучивање да ли страна има пребивалиште у другој држави чланици суд ће примењивати право те државе чланице.

Привредно друштво или друго правно лице има седиште у месту у ком има регистровано седиште, седиште органа управљања или главно место пословања.

За одлучивање да ли привредно друштво има седиште у држави чланици пред чијим судом се води поступак суд ће применити право меродавно за решавање сукоба закона.

Пројекат финансира
Европска унија

Извршење споразума постигнутим посредовањем у прекограничном спору

Члан 8.

Ако држава чланица, у складу са својим прописима, гарантује могућност страна или једној од њих, уз изричити пристанак друге стране, да писани споразум постигнут посредовањем у прекограничном спору постане извршан, суд у Републици Србији ће признати и извршити такав споразум.

Ако је садржај споразума у држави чланици унесен у неку другу извршну исправу, тако што га је суд или други надлежни орган потврдио пресудом, одлуком или другом извршном исправом у складу са правом државе у којој је поднет захтев, на признање извршења те извршне исправе примењују се правила меродавна за признање тих исправа.

О предлогу за признање извршења споразума из става 1. овог члана у предметима из стварне надлежности привредних судова надлежан је Привредни суд у Београду, а у осталим предметима Виши суд у Београду.

III. НАЧЕЛА ПОСРЕДОВАЊА

Добровољност

Члан 9.

Поступак посредовања се спроводи добровољно, на основу изричите сагласности страна, осим у спорним односима у којима је посебним законом покретање поступка посредовања предвиђено као услов за вођење судског или другог поступка.

Суд или други орган, који је у складу са посебним законом обавезан да странкама укаже на могућност примене посредовања, дужан је да пружи сва потребна обавештења у циљу потпуне обавештености странака о могућности спровођења посредовања.

Обавезу из става 2. овог члана суд или други орган може извршити и упућивањем странака код посредника.

Стране се слободно споразумевају о начину спровођења посредовања.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Посредник спроводи посредовање на начин који сматра одговарајућим, узимајући у обзир предлоге страна, околности случаја и потребу за брзим решењем спорног односа.

Равноправност

Члан 10.

У поступку посредовања стране су равноправне.

Посредник је дужан, уважавајући све околности случаја, да странама обезбеди равноправан положај.

Учествовање и присуствовање у поступку посредовања

Члан 11.

У поступку посредовања стране као физичка лица учествују лично.

Пуномоћник физичког лица, као стране у поступку посредовања, може учествовати у поступку посредовања уз страну коју заступа.

Правно лице, као страну у поступку посредовања, заступа законски заступник уписан у одговарајући регистар, односно овлашћени пуномоћник.

Поступку посредовања, уз сагласност страна, могу да присуствују и трећа лица која стране одреде.

Искључење јавности

Члан 12.

У поступку посредовања јавност је искључена.

Поверљивост

Члан 13.

Сви подаци, предлози и изјаве из поступка посредовања или у вези са поступком посредовања су поверљиви, ако се стране нису другачије споразумеле, осим оних који

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

се морају саопштити на основу закона, ради заштите јавног поретка, посебно када је то потребно ради осигурања заштите најбољег интереса детета или ради спречавања наношења штете физичком или психичком интегритету лица, као и у случају ако је то потребно ради спровођења споразума страна.

Стране, њихови законски заступници и пуномоћници, посредник, трећа лица која присуствују поступку посредовања, као и лица која обављају административне послове за потребе посредовања, дужни су да све податке, предлоге и изјаве у вези са поступком посредовања чувају као тајну и одговарају за штету насталу кршењем ове обавезе.

Неутралност

Члан 14.

Посредник у поступку посредовања поступа неутрално.

Хитност

Члан 15.

Поступак посредовања спровешће се без одлагања, у најкраћем могућем времену.

Прихватљивост доказа у другим поступцима

Члан 16.

Предлози изнети током посредовања који су дати искључиво ради закључења споразума не могу се користити у судском, арбитражном или другом поступку, нити саопштити на други начин.

Стране, њихови законски заступници и пуномоћници, посредници, трећа лица која присуствују поступку посредовања, као и лица која обављају административне послове за потребе посредовања, не могу се у било ком судском или другом поступку позивати на околности, сведочити или предлагати као доказ:

1) чињеницу да је једна страна предложила спровођење поступка посредовања или изразила вољу да у овом поступку учествује;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2) мишљења и ставове које је страна у поступку посредовања изразила или предлоге које је у том поступку изнела искључиво у циљу постизања споразума;

3) могуће начине решавања спорног односа које је током поступка посредовања изнео посредник и чињеницу да је страна у поступку показала спремност да прихвати предложени начин решавања спорног односа;

4) исправу која је припремљена искључиво за потребе поступка посредовања.

Суд или други орган који води поступак неће прихватити предлоге из става 2. овог члана.

Ако се у поступку посредовања страна позвала на неки доказ који би у другом поступку могла ускратити, коришћење таквог доказа у поступку посредовања не значи престанак на његово коришћење у другом поступку.

IV. ПОСТУПАК ПОСРЕДОВАЊА

Предлог за покретање поступка

Члан 17.

Ако једна страна упути предлог за закључење споразума о приступању посредовању, друга страна је дужна да се о наведеном предлогу изјасни, у року од 15 дана од дана достављања предлога, писаним путем.

Када је покретање поступка посредовања посебним законом предвиђено као услов за вођење судског или другог поступка, односно ако су се стране приликом закључења уговора обавезале да ће спор покушати да реше путем посредовања пре покретања судског или другог поступка, страна је дужна да писаним путем предложи другој страни закључење споразума о приступању посредовању.

Покретање поступка посредовања

Члан 18.

Поступак посредовања се покреће закључењем споразума о приступању посредовању.

Ако се странке у току судског или другог поступка сагласе да приступе решавању спора посредовањем уз застој судског поступка, поступак посредовања се покреће

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

достављањем суду или другом органу пред којим се води поступак споразума о приступању посредовању.

У случају из става 2. овог члана долази до застоја судског поступка, који може бити одређен само једном по овом основу и не може трајати дуже од 60 дана.

Споразум о приступању посредовању

Члан 19.

Стране и посредник закључују споразум о приступању посредовању у писаној форми којим потврђују избор посредника, уређују међусобна права и обавезе у складу са начелима посредовања, утврђују трошкове посредовања и друга питања од значаја за спровођење посредовања.

Избор посредника

Члан 20.

Поступак посредовања спроводи један или више посредника, које стране споразумно одреде.

Ако стране споразумно не одреде посредника, могу затражити да посредника одреди суд или други орган пред којим се води поступак.

Искључење посредника

Члан 21.

Посредник не може бити судија који поступа у предмету поводом спорног односа, односно службено лице које одлучује о захтеву страна у вези са спорним односом у управном или неком другом поступку.

Изузеће посредника

Члан 22.

Посредник ће се изузети из поступка посредовања у коме има лични интерес или ако из других разлога није у могућности да поступа непристрасно.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Посредник је дужан да обавести стране о свим околностима које би могле да доведу у сумњу његову непристрасност.

Посредник може спроводити поступак посредовања и у случају када се стране, након што су обавештене о постојању околности из ст. 1. и 2. овог члана, сагласе да он води поступак.

Спровођење поступка

Члан 23.

На почетку поступка посредовања, посредник упознаје стране са циљем посредовања, улогом посредника, правилима и трошковима поступка.

Стране се слободно споразумевају о начину спровођења посредовања упућивањем на одређена правила поступка или на други начин.

Посредник може да води заједничке или одвојене разговоре са странама, као и да предлоге и ставове једне стране, уз њену сагласност пренесе другој страни.

Свака страна може одустати од даљег учешћа у поступку посредовања у било којој фази поступка.

Посредник може обуставити поступак посредовања ако процени да даље спровођење поступка није целисходно.

Окончање поступка

Члан 24.

Поступак посредовања окончава се:

- 1) закључењем споразума о решавању спора посредовањем;
- 2) одлуком посредника да се поступак обуставља, јер даље вођење поступка није целисходно;
- 3) изјавом једне стране да одустаје од даљег спровођења поступка, осим у случају ако у поступку посредовања учествује више страна, које након одустајка једне од страна одлуче да наставе поступак посредовања;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

4) протеком рока од 60 дана од дана закључења споразума о приступању посредовању, осим уколико се стране не споразумеју другачије.

Ако се поступак посредовања спроводи на основу упута суда или другог органа, посредник је дужан да обавештење о начину окончања поступка посредовања достави суду или другом органу.

Ако је покренути поступак посредовања, који је посебним законом предвиђен као услов за вођење судског или другог поступка, окончан на начин из става 1. тач. 2) и 3) овог члана, посредник је дужан да обавести надлежни орган или организацију о исходу поступка посредовања.

Дејство посредовања на рокове застарелости и преклузивне рокове

Члан 25.

Покретањем поступка посредовања почиње застој застарелости потраживања у односу на захтев поводом кога се спроводи поступак посредовања, који не може трајати дуже од 60 дана.

По истеку рока из става 1. овог члана рок застарелости наставља да тече.

Ако је законом одређен посебан рок за подношење тужбе тај рок не тече док поступак посредовања траје, али не дуже од 60 дана.

Споразум о решавању спора путем посредовања

Члан 26.

Садржину споразума о решавању спора путем посредовања одређују стране у поступку посредовања.

Споразум се сачињава у писаној форми и потписују га посредник, стране у поступку посредовања и пуномоћници који присуствују посредовању.

Посредник учествује у састављању и изради споразума, уколико се стране у поступку сагласе.

Ако стране у поступку посредовања не постигну споразум због несагласности о правним питањима, могу постићи писану сагласност о чињеничним питањима.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Чињенична питања обухваћена сагласношћу воља страна у поступку сматраће се неспорним у судском или другом поступку.

Споразум о решавању спора путем посредовања као извршна исправа

Члан 27.

Споразум о решавању спора путем посредовања из члана 26. овог закона може имати снагу извршне исправе ако су испуњени следећи услови:

1) да садржи изјаву дужника којом пристаје да поверилац на основу споразума о решавању спора путем посредовања, након доспелости потраживања може покренути поступак принудног извршења (клаузула извршности);

2) да су потписи страна и посредника оверени од стране суда или јавног бележника.²

Неће се дозволити принудно извршење споразума о решавању спора путем посредовања ако закључење овог споразума није дозвољено, ако је споразум супротан јавном поретку, ако споразум није подобан за извршење или је предмет извршења немогућ.

Сходна примена Закона о облигационим односима

Члан 28.

На закључивање, дејство и престанак споразума закљученог у поступку посредовања из члана 26. овог закона сходно се примењују одредбе Закона о облигационим односима којима се уређује вансудско поравнање.³

Трошкови посредовања

Члан 29.

У поступку посредовања свака страна сноси своје трошкове, а заједничке трошкове носе на једнаке делове, ако се нису другачије споразумеле.

² Видети: [Закон о оверавању потписа, рукописа и преписа: 93/2014-3, 22/2015-3, 87/2018-88](#)

³ Видети: [Закон о облигационим односима: 29/1978-1181, 39/1985-1129, 45/1989-1195 \(УС\), 57/1989-1438, 31/1993-681](#)

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Заједничке трошкове посредовања чине награда за рад посредника и накнада трошкова које је посредник имао у вези са поступком посредовања.

Висина награде за рад и висина накнаде трошкова посредника одређује се према Тарифи о наградама и накнадама у поступку посредовања коју доноси министар надлежан за послове правосуђа (у даљем тексту: министар), ако се стране другачије не споразумеју.

Стране се ослобађају плаћања трошкова посредовања под условима утврђеним посебним законом.

Посредници могу да обављају посредовање без награде.

V. ОДНОС ПОСРЕДОВАЊА И СУДСКОГ ИЛИ ДРУГОГ ПОСТУПКА

Покретање поступка посредовања и судског поступка

Члан 30.

Стране могу покренути поступак посредовања пре или након покренутог судског поступка.

Стране могу покренути поступак посредовања и у току поступка по правним лековима или у току извршног поступка.

Стране које су се уговором обавезале да у случају спора покушају да спорни однос реше посредовањем пре покретања судског или другог поступка правне заштите, могу од поступка посредовања одустати у сваком тренутку.

Обавеза плаћања таксе у случају постизања споразума о решавању спора путем посредовања

Члан 31.

Ако се постигне споразум о решавању спора путем посредовања након покренутог судског или другог поступка до закључења првог рочишта за главну расправу, странке се могу ослободити плаћања судских, односно административних такси, у складу са законом који уређује судске, односно административне таксе.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Обезбеђење техничких услова за спровођење посредовања

Члан 32.

Ако је поступак посредовања покренут у току судског поступка, суд ће омогућити спровођење посредовања у судској згради, ван радног времена, у складу са Судским пословником.

VI. ПОСРЕДНИК

Услови за обављање посредовања

Члан 33.

Посредник је физичко лице које на независан, неутралан и непристрасан начин посредује између страна у спорном односу.

За обављање послова посредника лице мора да испуњава следеће услове:

- 1) да је пословно способно;
- 2) да је држављанин Републике Србије;
- 3) да је завршило основну обуку за посредника;
- 4) да има високу стручну спрему;
- 5) да није осуђивано на безусловну казну затвора за кривично дело које га чини недостојним за обављање послова посредовања;
- 6) да има дозволу за посредовање;
- 7) да је уписано у Регистар посредника.

У одређеним областима законом могу бити прописани посебни услови за обављање посредовања.

У међународном посредовању и посредовању у прекограничним споровима посредник може бити и страни држављанин под условом да је овлашћен да се бави посредовањем у другој држави, под условом узајамности.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Посредник може бити и држављанин државе чланице, под условом да је овлашћен да се бави посредовањем у држави чланици.

Судије могу обављати посредовање искључиво ван радног времена и без накнаде.

Дужности посредника

Члан 34.

Посредник је дужан да:

- 1) посредује у складу са начелима посредовања и Етичким кодексом посредника (у даљем тексту: Етички кодекс) који доноси министар;
- 2) у породичним споровима поступа у складу са начелом заштите најбољег интереса детета;
- 3) спроведе и оконча поступак посредовања у најкраћем року;
- 4) странама поднесе обрачун трошкова;
- 5) министарству надлежном за послове правосуђа (у даљем тексту: министарство) поднесе годишњи извештај о обављеним посредовањима који садржи податке о врсти спорног односа, месту у којем је спроведен поступак посредовања и начину окончања поступка посредовања, уз поштовање начела поверљивости.

Посредник не може да намеће странама решење, да даје обећања и правне савете, нити да гарантује одређени исход посредовања.

Одговорност за штету

Члан 35.

Посредник је одговоран за штету коју нанесе странама поступајући супротно Етичком кодексу, својим незаконитим поступањем, намерно или грубом непажњом, у складу са општим правилима о одговорности за штету.

VII. ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА ПОСРЕДОВАЊЕ

Поступак издавања дозволе за посредовање

Члан 36.

Издавање дозволе за посредовање је поступак у коме се утврђује да ли неко лице испуњава услове за обављање посредовања прописане овим законом.

Дозвола за посредовање

Члан 37.

Дозвола за посредовање је јавна исправа којом се потврђује да лице испуњава услове за обављање посредовања.

Право на добијање дозволе за посредовање има лице које испуњава услове из члана 33. став 2. тач. 1) до 5) и став 3. овог закона.

Дозвола за посредовање издаје се први пут са роком важења од три године, а када се обнавља издаје се на рок од пет година.

Образац дозволе за рад прописује министар.

Обнављање дозволе за посредовање

Члан 38.

Дозвола за посредовање се обнавља на захтев посредника, по протеку рока на који је издата.

Захтев из става 1. овог члана се подноси пре истека рока на који је дозвола издата.

За обнављање дозволе за посредовање, поред услова из члана 37. став 2. овог закона, посредник мора да испуњава и следеће услове:

- 1) најмање десет часова стручног усавршавања посредника у току једне године;
- 2) најмање пет посредовања за време важења дозволе за посредовање.

У поступку обнављања дозволе за посредовање посебно се води рачуна о поштовању Етичког кодекса у испуњавању обавеза прописаних овим законом и подзаконским актима, од стране посредника.

Пројекат финансира
Европска унија

Одузимање дозволе за посредовање

Члан 39.

Посреднику се одузима дозвола за посредовање уколико се утврди да не испуњава услове из члана 33. став 2. тач. 1) до 5) и став 3. овог закона и ако се у посредовању не придржава правила поступка предвиђених овим законом.

Предлог за одузимање дозвола за посредовање могу поднети суд или други орган који води поступак и министарство.

Надлежност

Члан 40.

Поступак издавања, обнављања и одузимања дозволе за посредовање спроводи министарство.

Поступак одузимања дозволе за посредовање спроводи се пред комисијом коју именује министар (у даљем тексту: комисија).

Министар на предлог комисије доноси одлуку о одузимању дозволе за посредовање.

Против одлуке министра којом се одбија захтев за издавање и обнављање дозволе за посредовање, односно одлуке којом се одузима дозвола за посредовање може се покренути управни спор.

Поступак издавања, обнављања и одузимања дозволе за посредовање ближе се уређује актом министра.

Комисија

Члан 41.

Комисију чине три члана, и то по један из реда судија, посредника и министарства, које именује министар на период од четири године.

Чланство у комисији престаје пре истека времена на које је члан именован, ако то сам затражи или му престане функција, односно радни однос или друго својство који су били основ за именовање у комисију.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Чланови комисије имају право на накнаду за рад коју одређује министар према броју предмета које је комисија обрадила.

Стручне и административне послове за потребе комисије обавља министарство.

Рад комисије ближе се уређује актом министра.

Регистар посредника

Члан 42.

Лице које је добило дозволу за посредовање уписује се у Регистар посредника који води министарство (у даљем тексту: Регистар).

У Регистар се уписују име и презиме посредника, датум и место рођења, подаци о стручној спреми и занимање, подаци о завршеној обуци за посредника, адреса, е-мејл адреса, број телефона, број и датум одлуке о издавању, односно одузимању дозволе за посредника.

Регистар је јаван и објављује се на интернет страници министарства.

Регистар се води као јединствена јавна централна база података.

Регистар се води у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Начин вођења Регистра ближе се уређује актом министра.

VIII. ОБУКА ПОСРЕДНИКА

Појам и врсте обуке посредника

Члан 43.

Обука посредника је организовано стицање и усавршавање практичних знања и вештина потребних за самостално, ефикасно и успешно обављање послова посредовања.

Обука посредника може бити основна и специјализована.

Завршена основна обука је услов за стицање својства посредника.

Пројекат финансира
Европска унија

Специјализована обука се организује за поједине области или врсте спорова.

Програм обуке

Члан 44.

Програм основне обуке утврђује се актом министра.

Програм специјализоване обуке утврђује се посебним актом струковног удружења за одређену област, уз сагласност министарства.

Акредитација за спровођење обуке

Члан 45.

Програм обуке из члана 44. овог закона спроводе државни органи, други органи и организације као и правна лица, на основу дозволе министарства.

Актом министра ближе се одређују услови и поступак за издавање дозволе из става 1. овог члана, као и надзор над спровођењем обуке.

Министарство води евиденцију о издатим дозволама из става 1. овог члана.

Уверење о завршеној обуци

Члан 46.

Државни и други органи и организације и правна лица из члана 45. став 1. овог закона издају уверења о завршеној основној и специјализованој обуци.

Уверење из става 1. овог члана садржи назив и седиште државног и другог органа и организације и правног лица које издаје уверење, број и датум издавања уверења, врсту завршене обуке за посреднике, као и име и презиме, датум рођења и адресу лица које је завршило обуку.

Министарство води евиденцију издатих уверења.

Образац уверења из става 1. овог члана уређује се актом министра.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 47.

Лица која се до дана почетка примене овог закона налазе на списковима посредника које воде надлежни судови и други органи или на списку посредника Центра за посредовање, као и лица која су до почетка примене овог закона завршила програм обуке за посреднике, у складу са Правилником програма обуке за посредника („Службени гласник РС”, број 44/05), нису обавезна да заврше основну обуку за посреднике прописану овим законом.

Члан 48.

Поступци посредовања који су у току на дан ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама Закона о посредовању – медијацији („Службени гласник РС”, број 18/05).

Члан 49.

Подзаконски акти прописани овим законом биће донети у року од шест месеци од ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана примењиваће се подзаконски акти донети на основу Закона о посредовању – медијацији („Службени гласник РС”, број 18/05), уколико нису у супротности са овим законом.

Члан 50.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о посредовању – медијацији („Службени гласник РС”, број 18/05).

Члан 51.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2015. године, осим одредаба чл. 6. до 8. и члана 33. став 5. које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Правилници донети на основу Закона о посредовању у решавању спорова:

- 1.1.1 [Правилник о Тарифи о наградама и накнадама у поступку посредовања: 35/2015-113](#)
- 1.1.2 [Правилник о ближим условима и поступку за издавање дозволе за спровођење основне и специјализоване обуке посредника и надзору над спровођењем обуке: 13/2015-8](#)
- 1.1.3 [Правилник о обрасцу уверења о завршеној основној и специјализованој обуци посредника: 12/2015-10](#)
- 1.1.4 [Правилник о Програму основне обуке посредника: 146/2014-287](#)
- 1.1.5 [Правилник о начину вођења Регистра посредника: 146/2014-287](#)
- 1.1.6 [Правилник о поступку издавања, обнављања и одузимања дозволе за посредовање и обрасцу дозволе за посредовање: 146/2014-284](#)
- 1.1.7 [Етички кодекс посредника: 146/2014-290](#)
- 1.1.8 [Упутство за унапређење примене медијације](#)

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

1.2 Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ”, бр. 29 од 26. маја 1978, 39 од 28. јула 1985, 45 од 28. јула 1989 – УСЈ, 57 од 29. септембра 1989, „Службени лист СРЈ”, број 31 од 18. јуна 1993.)

Глава XL

ПОРАВНАЊЕ

Појам

Члан 1089.

- (1) Уговором о поравнању лица између којих постоји спор или неизвесност о неком правном односу, помоћу узајамних попуштања прекидају спор, односно уклањају неизвесност и одређују своја узајамна права и обавезе.
- (2) Постоји неизвесност и кад је остварење одређеног права несигурно.

У чему се састоје узајамна попуштања

Члан 1090.

- (1) Попуштање се може састојати, између осталог, у делимичном или потпуном признавању неког захтева друге стране, или у одрицању од неког свог захтева; у узимању на себе неке нове обавезе; у смањењу каматне стопе; у продужењу рока; у пристајању на делимичне отплате; у давању права на одустаницу.
- (2) Попуштање може бити условно.
- (3) Кад само једна страна попусти другој, на пример, призна право друге стране, то није поравнање, те не подлеже правилима о поравнању.

Способност

Члан 1091.

За закључење уговора о поравнању потребна је способност за располагање правом које је предмет поравнања.

Предмет

Члан 1092.

- (1) Предмет поравнања може бити свако право којим се може располагати.
- (2) Пуноважно је поравнање о имовинским последицама кривичног дела.
- (3) Не могу бити предмет поравнања спорови који се тичу статусних односа.

Пројекат финансира
Европска унија

Примена одредбе о двостраним уговорима

Члан 1093.

- (1) За уговор о поравнању важе опште одредбе о двостраним уговорима, ако за њега није што друго предвиђено.
- (2) Кад под називом поравнања уговарачи обаве неки други посао, на њихове односе не примењују се одредбе закона које важе за поравнање, већ оне које важе за стварно обављени посао.

Прекомерно оштећење

Члан 1094.

Због прекомерног оштећења не може се тражити поништење поравнања.

Дејство поравнања према јемцима и залогодавцима

Члан 1095.

- (1) Ако је поравнањем извршена новација обавезе, јемац се ослобађа одговорности за њено испуњење, а престаје и залога коју је дао неко трећи.
- (2) Иначе, јемац и трећи који је дао своју ствар у залог остају и даље у обавези, а њихова одговорност може бити смањена поравнањем, али не и повећана, изузев ако су се сагласили са поравнањем.
- (3) Кад дужник поравнањем призна спорно потраживање, јемац и залогодавац задржавају право да истакну повериоцу приговоре којих се дужник поравнањем одрекао.

Поравнање о послу који се може поништити

Члан 1096.

- (1) Пуноважно је поравнање о правном послу чије је поништење могла тражити једна страна, ако је она у часу закључења поравнања знала за ту могућност.
- (2) Али је ништаво поравнање о ништавом правном послу и кад су уговарачи знали за ништавост и хтели поравнањем да је отклоне.

Ништавост поравнања

Члан 1097.

- (1) Поравнање је ништаво ако је засновано на погрешном веровању оба уговарача да постоји правни однос који у ствари не постоји, и ако без тог погрешног веровања не би међу њима било ни спора ни неизвесности.
- (2) Исто важи и кад се погрешно веровање уговарача односи на обичне чињенице.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

(3) Одрицање од ове ништавости нема правног дејства и оно што је дато на име извршења обавеза из таквог поравнања може се натраг тражити.

Ништавост једне одредбе поравнања

Члан 1098.

Одредбе поравнања чине целину, те ако је једна одредба ништава, цело поравнање је ништаво, изузев кад се из самог поравнања види да се оно састоји из независних делова.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

1.3 Закон о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72 од 28. септембра 2011, 49 од 5. јуна 2013 - УС, 74 од 21. августа 2013 - УС, 55 од 23. маја 2014, 87/2018.)

Члан 11.

Суд ће да **упути странке на медијацију или на информативно рочиште за медијацију, у складу са законом, односно да укаже странкама на могућност за вансудско решавање спора медијацијом или на други споразуман начин.**

Члан 67. ст.1 т. 6.

Судија не може да врши судијску дужност (искључење) ако:

6) је у истом предмету учествовао у поступку медијације или у закључењу судског поравнања које се побија у парници или је донео одлуку која се побија или је заступао странку као адвокат;

Члан 152 (ст. 3)

Ако странка предложи извођење доказа, дужна је да по налогу суда унапред положи износ потребан за подмирење трошкова који ће да настану поводом извођења доказа.

Ако извођење доказа предлажу обе странке, суд ће да одреди да износ потребан за подмирење трошкова положе обе странке на једнаке делове. Ако је суд одредио извођење доказа по службеној дужности, одредиће да износ положи странка на коју пада терет доказивања чињенице о којој се изводи доказ.

Ако се у току поступка странке споразумеју да се покуша медијација или суд упути странке на поступак медијације суд ће да одреди да износ потребан за подмирење трошкова овог поступка положе обе странке на једнаке делове.

Суд ће да одустане од извођења доказа ако износ потребан за подмирење трошкова не буде положен у року који суд одреди. У том случају суд ће, с обзиром на све околности, по свом уверењу да цени од каквог је значаја то што странка није у року положила износ потребан за подмирење трошкова.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, ако суд по службеној дужности одреди извођење доказа ради утврђивања чињеница у вези са применом члана 3. став 3. овог

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

закона, а странке не положе одређени износ, трошкови за извођење доказа исплатиће се из средстава суда.

Члан 158

Свака странка сноси своје трошкове ако је парница окончана судским поравнањем или поравнањем после успеле медијације, осим ако се странке другачије не споразумеју или ако је то посебним законом другачије прописано.

У парничне трошкове улазе трошкови поравнања које је покушано, а није успело и трошкови медијације која је покушана (члан 152. став 3), а није успела.

Члан 305. (ст. 3.)

Припремно рочиште почиње излагањем тужбе, после чега тужени износи одговор на тужбу.

Ако је потребно суд ће да затражи од странака разјашњење у погледу њихових навода или предлога.

Суд ће да упозна странке са њиховим правом да спор могу да реше медијацијом.

Члан 340

Ако је то посебним законом прописано или када странке сагласно предложе решавање спора путем медијације, суд ће да застане са поступком и упути странке на медијацију.

Члан 341

Поступак медијације спроводи се у складу са посебним законом.

Суд ће да закаже рочиште за главну расправу уколико странке не реше спор путем медијације по протеку рока од 30 дана од дана када странка обавести суд да је одустала од медијације.

Глава XXX

ПОСТУПАК У ПАРНИЦАМА ПОВОДОМ КОЛЕКТИВНИХ УГОВОРА

Члан 443

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

У поступку у парницама поводом колективних уговора учесници у закључивању колективног уговора остварују заштиту права када настане спор о поједином спорном питању у поступку закључивања, односно измена и допуна закљученог колективног уговора, под условом да спор о спорном питању није решен мирним путем или путем арбитраже коју су образовали учесници колективног уговора у складу са одредбама посебног закона.

Члан 444

У поступку у парницама поводом колективних уговора суд може да застане са поступком најдуже до 30 дана да би странке покушале да спор реше мирним путем.

Суд увек приликом одређивања рокова и рочишта у поступку у парницама поводом колективних уговора посебно води рачуна о потреби хитног решавања ових спорова.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

1.4 Закон о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/1994, 53/ 1995, 16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015, 95/2018)

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

У поступку пред судовима плаћају се судске таксе (у даљем тексту: таксе) по одредбама овог закона и Таксене тарифе која је његов саставни део.

Члан 2.

Таксе прописане овим законом плаћају лица по чијем предлогу или у чијем интересу се предузимају радње у судском поступку, за који је овим законом утврђено плаћање таксе.

За поднеске и за записнике који замењују поднеске таксу је дужно да плати лице које их подноси, односно лице на чији захтев се саставља записник.

За одлуку првостепеног суда таксу је дужан да плати тужилац, односно предлагач, а за судско поравнање таксу су дужне да плате обе стране, уколико у поравнању није другачије уговорено.

За одлуку другостепеног суда и за одлуку по ванредном правном средству, судску таксу је дужан да плати подносилац жалбе, односно лице у чијем интересу је покренут поступак по ванредном правном средству.

Када су, у складу са одредбама овог закона, таксу дужна да плате два или више лица заједно, њихова обавеза је солидарна.

Лица из ст. 1. до 5. овог члана су таксени обвезници у смислу овог закона.

Члан 3.

Обавеза плаћања таксе (у даљем тексту: таксена обавеза) настаје:

1) за поднеске – када се предају суду, односно кад се изврши обрачун таксе, ако њен износ зависи од вредности предмета спора, а за поднеске предате на записник – када је записник састављен;

2) за судске преписе – када се затраже од суда;

3) за судске одлуке – када се објаве, а ако странка није присутна објављивању или ако одлука није јавно објављена – када се странци или њеном заступнику достави препис одлуке;

4) судска поравнања – када се закључе;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

5) за паушалну таксу у поступку расправљања заоставштине – када решење о наслеђивању постане правоснажно;

6) у поступку реорганизације и у стечајном поступку – када одлука којом се усваја план реорганизације, односно одлука о главној деоби у стечајном поступку постану правоснажне.

7) за остале радње – када се затражи њихово предузимање.

Изузетно од става 1. овог члана за тужбу и одговор на тужбу таксена обавеза настаје даном закључења првог рочишта за главну расправу, уколико поступак није окончан посредовањем, судским поравнањем, признањем тужбеног захтева или одрицањем од тужбеног захтева.

*Службени гласник РС, број 61/2005

**Службени гласник РС, број 95/2018

Члан 4.

Такса се плаћа најкасније у року од **осам** дана од дана настанка таксене обавезе, ако овим законом није другачије одређено.

*Службени гласник РС, број 31/2009

Члан 5.

За поднеске и одлуке у управним споровима у стварима пензијског, инвалидског и здравственог осигурања, дечијег додатка, старатељства, усвојења и социјалне помоћи, такса се плаћа само ако тужба буде правоснажно одбијена или одбачена.

Таксена обавеза из става 1. овог члана настаје даном правоснажности одлуке којом је тужба одбијена или одбачена.

Члан 6.

Таксе предвиђене Таксеном тарифом плаћају се у судским таксеним маркама или у готовом новцу.

Таксене марке лепе се на поднеску или на судском спису и поништавају се игличастим штамбиљем који буши таксену марку тако да на њој пише: „поништено” или округлим штамбиљем суда.

Такса у износу до 5.000 динара плаћа се, по правилу, у судским таксеним маркама.

Такса у износу преко 5.000 динара плаћа се у готовом новцу.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Судске таксене марке су у апоенима од 10, 20, 50, 100, 200, 500, 1000, 2000 и 5000 динара.

Ако се таксена обавеза утврди у износу за који не постоји одговарајући апоен судске таксене марке, износ таксе се заокружује, и то од 1 до 9 динара на 0 динара.

Таксени обвезник таксу у готовом новцу плаћа тако што износ таксе уплаћује на прописани рачун и потврду о уплати прилаже уз поднесак за који је такса плаћена. Када се подноси потврда о плаћеној такси за судску одлуку, таксени обвезник је дужан да на њој означи број одлуке за коју се такса плаћа.

*Службени гласник РС, број 106/2015

Члан 7.

Недовољно плаћена или неплаћена такса не задржава ток судског поступка, ако овим законом није другачије одређено.

Ако таксени обвезник захтева, суд је дужан да прими поднеске који нису таксирани или су недовољно таксирани.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана такса се наплаћује у складу са одредбом члана 37. овог закона.

Члан 8.

Наплата таксе застарева у року од три године по истеку календарске године у којој је настала таксена обавеза.

II. ОСЛОБАЂАЊЕ ОД ПЛАЋАЊА ТАКСЕ

Члан 9.

Од плаћања таксе ослобођени су Република Србија, државни органи и **посебне организације, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе**, организације Црвеног крста, као и издржавана лица у поступцима у вези законског издржавања и **лица која захтевају исплату минималне зараде.**

Таксу за поднеске и радње не плаћају лица која Републици Србији, социјално-хуманитарним, научним или културним организацијама, установама или фондацијама поклањају своју имовину или се у њихову корист одричу права својине на непокретностима или им без накнаде уступају друга стварна права на непокретностима.

Страна држава је ослобођена плаћања таксе ако је то предвиђено међународним уговором или под условом узајамности.

У случају сумње о постојању узајамности мишљење даје министарство надлежно за послове правосуђа.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Странка у ванпарничном поступку ослобођена је од плаћања таксе за радње или поступке које је суд поверио јавном бележнику.

Странке се ослобађају од плаћања таксе уколико се парнични поступак оконча до дана закључења првог рочишта за главну расправу посредовањем, судским поравнањем, признањем тужбеног захтева или одрицањем од тужбеног захтева.

*Службени гласник РС, број 16/1997

**Службени гласник РС, број 61/2005

***Службени гласник РС, број 31/2009

****Службени гласник РС, број 106/2015

*****Службени гласник РС, број 95/2018

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

1.5 Закон о стечају ("Сл. гласник РС", бр. 104/2009, 99/2011 - др. закон, 71/2012 - одлука УС, 83/2014, 113/2017, 44/2018 и 95/2018)

Медијација

Члан 115

Поверилац оспореног потраживања, односно стечајни управник уз сагласност одбора поверилаца, може предложити решавање спорног односа путем медијације, у складу са законом којим се уређује поступак медијације.

Уколико **до закључења испитног рочишта** постоји сагласност стечајног управника и одбора поверилаца, односно повериоца оспореног потраживања, о решењу спорног потраживања путем медијације, стечајни судија ће спорне пријаве издвојити из листе потраживања.

Поступак медијације може трајати најдуже 30 дана од дана закључења испитног рочишта, у ком року је стечајни управник дужан да обавести стечајног судију о резултату спроведеног поступка.

Изузетно, у оправданим случајевима, на сагласан предлог свих учесника у поступку посредовања, стечајни судија може одобрити продужење рока из става 3. овог члана, а најдуже до истека рока од 60 дана од дана закључења испитног рочишта.

Поверилац који је по спроведеном поступку медијације, утврдио своје потраживање, **има право да тражи да се уврсти у листу утврђених потраживања у складу са овим законом.**

Поверилац оспореног потраживања које по истеку рока из ст. 3. и 4. овог члана није утврђено у спроведеном поступку медијације стиче статус повериоца оспореног потраживања.

Оспорена потраживања

Члан 117.

Поверилац чије је потраживање оспорено упућује се на парницу, **односно на наставак прекинутог парничног* или арбитражног** поступка*** ради утврђивања оспореног потраживања, **коју може да покрене, односно настави у року од 15 дана*** од дана

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

пријема закључка из члана 116. овог закона, односно од дана истека рока за медијацију у складу са чланом 115. овог закона.

Поверилац који није поступио на начин из става 1. овог члана губи то право и својство стечајног повериоца за оспорено потраживање.**

Поверилац који је оспорио потраживање другог повериоца признато од стране стечајног управника, упућује се на парницу, у складу са ставом 1. овог члана. Оспорено потраживање сматра се признатим ако поверилац који је оспорио потраживање другог повериоца не покрене парницу у законом прописаном року.

Поверилац који је упућен на парницу дужан је да о покретању парнице односно о наставку прекинуте парнице **или арбитражног поступка**** обавести поступајућег стечајног судију у року од 15 дана од дана покретања или наставка парнице.

Ако поверилац из става 1. овог члана не обавести стечајног судију о покретању парнице, одговоран је за трошкове и штету проузроковану пропуштањем.

У случају оспоравања потраживања пријављених на основу извршне исправе стечајни судија закључком упућује стечајног управника или повериоца који је оспорио потраживање на парницу у складу са ставом 1. овог члана. Оспорено потраживање сматра се признатим ако стечајни управник или поверилац не покрене парницу у законом прописаном року.

*Службени гласник РС, број 83/2014

**Службени гласник РС, број 113/2017

Нацрт решења за главну деобу

Члан 139

Пре главне деобе стечајне масе, стечајни управник је дужан да састави нацрт решења за главну деобу деобне масе (у даљем тексту: нацрт за главну деобу).

Стечајни управник нацрт решења за главну деобу доставља стечајном судији ради објављивања на огласној табли суда односно излагања на увид у писарници суда.

Нацрт за главну деобу садржи следеће податке:

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

1) коначну листу свих потраживања из члана 114. овог закона, **укључујући и потраживања која су утврђена након испитног рочишта у поступку медијације или парничном поступку;**

2) износ сваког потраживања;

3) исплатни ред потраживања;

4) износ стечајне масе који ће се расподелити стечајним повериоцима, као и проценат намирања стечајних поверилаца;

4а) износ средстава резервисаних за исплату повериоцима за случај накнадних пријава потраживања из члана 130. став 2. овог закона;*

5) начин расподеле вишка деобне масе ако је очигледно да постоји такав вишак.

Нацрт за главну деобу стечајни управник је дужан да достави одбору поверилаца, а одбор поверилаца је дужан да обавести стечајне повериоце да је нацрт за главну деобу објављен на огласној табли суда, односно да се налази у писарници у одређеној просторији и да се у тај нацрт може извршити увид у року од 15 дана од дана објављивања на огласној табли суда.

*Службени гласник РС, број 113/2017

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

1.6 Породични закон („Службени гласник РС“, бр. 18/2005, 72/2011- др. закон и 6/2015)

Поступак посредовања

Садржина поступка посредовања

Члан 229

Поступак посредовања (у даљем тексту: посредовање) обухвата поступак за покушај мирења (у даљем тексту: мирење) и поступак за покушај споразумног окончања спора (у даљем тексту: нагодба).

Када се спроводи посредовање

Члан 230

(1) Посредовање се редовно спроводи уз поступак у брачном спору који је покренут тужбом једног од супружника.

(2) Посредовање у брачном спору се не спроводи:

1. ако један од супружника не пристане на посредовање;
2. ако је један од супружника неспособан за расуђивање;
3. ако је боравиште једног од супружника непознато;
4. ако један или оба супружника живе у иностранству.

Ко спроводи посредовање

Члан 231

(1) Посредовање, по правилу, спроводи суд.

(2) Уз позив на рочиште за посредовање доставља се и тужба за поништење или развод брака.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

(3) Судија који руководи посредовањем не може учествовати у доношењу одлуке у некој каснијој фази поступка, осим ако је посредовање успело.

Како се спроводи посредовање

Члан 232

(1) По пријему тужбе за поништење или развод брака, суд заказује рочиште за посредовање које се одржава само пред судијом појединцем.

(2) Судија који руководи посредовањем дужан је да препоручи супружницима да се подвргну и психо-социјалном саветовању.

(3) Ако супружници пристану на психо-социјално саветовање, суд ће на њихов предлог, или уз њихову сагласност, поверити посредовање надлежном органу старатељства, брачном или породичном саветовалишту, односно другој установи која је специјализована за посредовање у породичним односима.

(4) Поверавање се врши достављањем тужбе за поништење или развод брака.

Мирење

Када се спроводи мирење

Члан 233

Мирење се спроводи само у брачном спору који је покренут тужбом за развод брака.

Сврха мирења

Члан 234

Сврха мирења јесте да се поремећени однос супружника разреши без конфликта и без развода брака.

Позив на мирење

Члан 235

(1) На мирење се позивају оба супружника.

(2) Пуномоћници не могу заступати супружнике нити могу присуствовати мирењу.

Пројекат финансира
Европска унија

Када је мирeње успело

Члан 236

Ако се супружници помире, сматраће се да је тужба за развод брака повучена.

Када мирeње није успело

Члан 237

(1) Ако се један или оба супружника, иако су уредно позвани, не одазову позиву за мирeње, сматраће се да мирeње није успело и наставиће се поступак нагодбе.

(2) Ако не дође до помирења, у смислу става 1 овог члана, али суд односно установа којој је поверен поступак посредовања процени да има изгледа да до помирења дође, са мирeњем се може наставити.

Записник о мирeњу

Члан 238

(1) О мирeњу суд односно установа којој је поверен поступак посредовања саставља записник који садржи изјаве супружника о томе да су се помирили односно да мирeње није успело.

(2) Установа којој је поверен поступак посредовања дужна је да о резултату мирeња обавести суд којем је поднета тужба за развод брака и достави му записник о мирeњу.

Трајање мирeња

Члан 239

(1) Суд односно установа којој је поверен поступак посредовања дужни су да мирeње спроведу у року од два месеца од дана достављања тужбе суду односно установи.

(2) Ако установа којој је поверен поступак посредовања не обавести суд о резултатима мирeња у року од три месеца од дана када јој је достављена тужба за развод брака, поступак мирeња ће спровести суд.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

(3) Рочиште за мирeње суд је дужан да закаже тако да се одржи у року од 15 дана од дана када је истекао рок из става 2 овог члана.

Нагодба

Када се спроводи нагодба

Члан 240

Нагодба се спроводи у брачном спору који је покренут тужбом за поништење брака, односно тужбом за развод брака а мирeње супружника није успело.

Сврха нагодбе

Члан 241

(1) Сврха нагодбе јесте да се поремећени однос супружника разреши без конфликта након поништења или развода брака.

(2) Суд односно установа којој је поверен поступак посредовања настојаће да супружници постигну споразум о вршењу родитељског права и споразум о деоби заједничке имовине.

Позив на нагодбу

Члан 242

На нагодбу се позивају оба супружника и њихови пуномоћници.

Када је нагодба успела

Члан 243

(1) Ако супружници постигну споразум о вршењу родитељског права и споразум о деоби заједничке имовине, сматраће се да је нагодба успела.

(2) Ако супружници постигну само споразум о вршењу родитељског права или само споразум о деоби заједничке имовине, сматраће се да је нагодба делимично успела.

(3) Ако је нагодба успела или је делимично успела, споразум супружника о деоби заједничке имовине уноси се у изреку пресуде о поништењу или разводу брака.

Пројекат финансира
Европска унија

(4) Ако је нагодба успела или је делимично успела, споразум супружника о вршењу родитељског права уноси се у изреку пресуде о поништењу или разводу брака уколико суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета.

Када нагодба није успела

Члан 244

(1) Ако се један или оба супружника, иако су уредно позвани, не одазову позиву на нагодбу, сматраће се да нагодба није успела и наставиће се поступак по тужби за поништење или развод брака.

(2) Ако не дође до нагодбе, у смислу става 1 овог члана, али суд односно установа којој је поверен поступак посредовања процени да има изгледа да се нагодба постигне, са нагодбом се може наставити.

Записник о нагодби

Члан 245

(1) О нагодби суд односно установа којој је поверен поступак посредовања саставља записник који садржи споразум супружника о вршењу родитељског права и о деоби заједничке имовине, односно изјаве супружника да нагодба није успела.

(2) Установа којој је поверен поступак посредовања дужна је да о резултату нагодбе обавести суд којем је поднета тужба за поништење или развод брака и достави му записник о нагодби.

Трајање нагодбе

Члан 246

(1) Суд је дужан да нагодбу спроведе у року од два месеца од дана када је окончан поступак мирења односно од дана када је суду достављена тужба за поништење брака.

(2) Установа којој је поверен поступак посредовања дужна је да нагодбу спроведе у року од два месеца од дана када је окончан поступак мирења односно од дана када јој је достављена тужба за поништење брака.

(3) Ако установа којој је поверен поступак посредовања не обавести суд о резултатима нагодбе у року од три месеца од дана када је окончан поступак мирења односно од

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

дана када јој је достављена тужба за поништење брака, поступак нагодбе ће спровести суд.

(4) Рочиште за нагодбу суд је дужан да закаже тако да се одржи у року од 15 дана од дана када је истекао рок из става 3. овог члана.

Члан 313 тачка 3

(3) Када прими захтев родитеља за заснивање усвојења, орган старатељства дужан је да му препоручи да се подвргне психо-социјалном саветовању у органу старатељства, породичном саветовалишту или у другој установи која је специјализована за посредовање у породичним односима.

Члан 314 тачка 4

(4) Орган старатељства може затражити налаз и мишљење и од стручњака породичних саветовалишта или других установа специјализованих за посредовање у породичним односима, као и од здравствених установа.

Члан 322 тачка 2

(2) Службено лице органа старатељства дужно је да препоручи будућим усвојитељима да се подвргну и психо-социјалном саветовању у органу старатељства, породичном саветовалишту или у другој установи која је специјализована за посредовање у породичним односима.

Члан 326 тачка 3

(3) Пре него што дозволи детету увид у матичну књигу рођених, матичар је дужан да упути дете на психо-социјално саветовање у орган старатељства, породично саветовалиште или у другу установу која је специјализована за посредовање у породичним односима.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

1.7 Закон о заштити потрошача ("Сл. гласник РС", бр. 62/2014, 6/2016 - др. закон, и 44/2018 - др. закон)⁴

XIII. ПОТРОШАЧКИ ПРИГОВОРИ И ВАНСУДСКО РЕШАВАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ СПОРОВА

Национални регистар потрошачких приговора

Члан 139.

Потрошачки приговор је свака представка или притужба којом се пријављује повреда права потрошача из овог и других закона.

Министарство води Национални регистар потрошачких приговора.

Једном годишње, најкасније до 1. марта текуће године за претходну годину, Министарство јавно објављује и доставља Националном савету извештај о раду Националног регистра потрошачких приговора.

Извештај о раду Националног регистра потрошачких приговора нарочито садржи:

- 1) податке о приговорима потрошача и пруженој правној помоћи;
- 2) уочене недостатке у прикупљању, евиденцији и решавању потрошачких приговора;
- 3) области у којима је забележен највећи број приговора потрошача;
- 4) предлоге за унапређење поступка за прикупљање, евиденцију и решавање потрошачких спорова.

⁴ Даном почетка примене Закона о заштити корисника финансијских услуга код уговарања на даљину ("Службени гласник РС", број 44/2018), односно 17. септембра 2018. године, престају да важе одредбе члана 29. ст. 9. и 10. и члана 37. став 2. овог закона (види члан 28. Закона - 44/2018-3). (текст Закона пре измене из броја 44/2018 можете погледати са десне стране у делу "Верзије пречишћеног текста").

Видети такође: [ПРАВИЛНИК о раду тела за вансудско решавање потрошачких спорова](#) ("Службени гласник РС", број 74 од 26. августа 2015).

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Потрошачки спор

Члан 140.

Потрошачки спор је сваки спор који произилази из уговорног односа потрошача и трговца.

У поступку пред судом у потрошачком спору, у смислу закона којим се уређује парнични поступак, не плаћа се судска такса за тужбу ако вредност предмета спора не прелази износ од 500.000 динара.

Вансудско решавање потрошачких спорова

Члан 141.

Потрошачки спор може се решити вансудским решавањем потрошачких спорова.

Министар ближе уређује услове за вансудско решавање потрошачких спорова, а нарочито правила и критеријуме за рад тела за вансудско решавање потрошачких спорова, као и образац захтева за упис на листу из члана 142. став 1. овог закона и образац за покретање поступка вансудског решавања спора, како би се обезбедило да процес решавања спорова потрошача буде независан, непристрастан, транспарентан, делотворан, брз и правичан.⁵

Вансудско решавање потрошачких спорова, у смислу овог закона, не примењује се:

- 1) за решавање спорова по процедурама које је установио сам трговац;
- 2) код непосредних преговора између потрошача и трговца;
- 3) приликом настојања судија да спор у току судског поступка реше мирењем страна;
- 4) у поступцима које је трговац покренуо против потрошача;
- 5) у споровима чија вредност прелази 500.000 динара.

Тела за вансудско решавање потрошачких спорова

Члан 142.

⁵ Видети: [Правилник о раду тела за вансудско решавање потрошачких спорова](#): 74/2015-80

Министарство сачињава листу тела за вансудско решавање потрошачких спорова који испуњавају услове прописане чланом 141. став 2. овог закона и јавно је објављује.

Тела из става 1. овог члана су лица која имају својство посредника, у складу са законом којим се уређује посредовање у решавању спорова (медијација), односно сталне арбитражне институције у складу са законом којим се уређује арбитража.

Листа тела за вансудско решавање потрошачких спорова садржи:

- 1) назив, седиште, адресу и интернет адресу свих тела за вансудско решавање потрошачких спорова;
- 2) податке о њиховом унутрашњем уређењу и начину финансирања, укључујући и податке о физичким лицима која су задужена за решавање спорова, њиховом професионалном искуству, накнади и од стране кога су ангажовани;
- 3) пословник о раду;
- 4) просечну дужину трајања спора;
- 5) језик, односно језике на којима се може поднети приговор и спроводити поступак;
- 6) врсте потрошачких спорова које су обухваћене процедуром;
- 7) разлоге због којих тело може да одбије вансудско решавање потрошачког спора.

Једном годишње, најкасније до 31. јануара текуће године за претходну годину, тела надлежна за вансудско решавање потрошачких спорова дужна су да јавно објаве и доставе Министарству извештај који садржи податке о примљеним захтевима за покретање спора, покренутим и окончаним споровима, уоченим значајним проблемима и слично, а у складу са чланом 141. став 2. овог закона.

Уколико тела за вансудско решавање потрошачких спорова престану да испуњавају прописане услове и јавно не објаве и не доставе извештај из става 4. овог члана биће брисана са листе тела за вансудско решавање потрошачких спорова.

Право на судску заштиту

Члан 143.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Покретање и вођење поступка вансудског решавања потрошачког спора, не искључује нити утиче на остваривање права на судску заштиту, у складу са законом.

Сходна примена других прописа

Члан 144.

На поступак вођења и окончања вансудског решавања потрошачког спора, сходно се примењују одредбе закона којима се уређују посредовање, арбитража као и други прописи којима се уређује вансудско решавање спорова.

Пројекат финансира
Европска унија

2 Прописи у области финансијског сектора

2.1 Закон о споразумном финансијском реструктурирању ("Сл. гласник РС", бр. 89/2015)

Начело добровољности

Члан 5

Финансијско реструктурирање спроводи се добровољно, на основу сагласности поверилаца и дужника, уз учешће институционалног посредника.

Спровођење финансијског реструктурирања

Члан 11

Захтев за спровођење финансијског реструктурирања могу поднети дужник или један или више поверилаца.

Захтев из става 1. овога члана подноси се Привредној комори Србије као институционалном посреднику.

Институционално посредовање

Члан 14

Институционално посредовање у поступку финансијског реструктурирања обавља Привредна комора Србије.

Привредна комора Србије као институционални посредник:

- 1) пружа помоћ при успостављању сарадње између дужника и поверилаца ради преговора о поновном уређивању дужничко-поверилачких односа;
- 2) пружа подршку дужницима и повериоцима у току преговора ради њиховог успешног окончања;
- 3) води евиденцију закључених уговора о финансијском реструктурирању;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

4) прати реализацију закључених уговора о финансијском реструктурирању.

Привредна комора Србије, уз претходну сагласност министра надлежног за послове економије, уређује услове и начин институционалног посредовања из става 2. овог члана, сагласно одредбама закона који регулише посредовање у решавању спорова, као и висину накнаде за институционално посредовање у финансијском реструктурирању.

Члан 15

Посредник Привредне коморе Србије је физичко лице које на независан, неутралан и непристрастан начин посредује између страна у спорном односу и испуњава следеће услове:

- 1) да је уписано у Регистар посредника који води министарство надлежно за послове правосуђа;
- 2) да је завршило специјализовану обуку за посреднике у поступку споразумног финансијског реструктурирања према програму Привредне коморе Србије.

Члан 16

Посредник је дужан да:

- 1) посредује у складу са начелима посредовања, Етичким кодексом посредника који доноси министар надлежан за послове правосуђа и актом Привредне коморе Србије којим се уређују услови и начин институционалног посредовања;
- 2) спроведе и оконча поступак посредовања у најкраћем року.

Посредник не може да намеће странама решење, да даје обећања и правне савете, нити да гарантује одређени исход посредовања.

Посредник је одговоран за штету коју нанесе странама поступајући супротно Етичком кодексу, својим незаконитим поступањем, намерно или грубом непажњом, у складу са општим правилима о одговорности за штету.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2.2 Закон о заштити корисника финансијских услуга ("Службени гласник РС", бр. 36 од 27. маја 2011, 139 од 18. децембра 2014.)⁶

Остваривање заштите права и интереса корисника

1. Право на приговор даваоцу финансијских услуга

Члан 42.

Корисник има право на приговор, у писменој форми (у даљем тексту: приговор), даваоцу финансијских услуга ако сматра да се тај давалац не придржава одредаба овог закона, других прописа којима се уређују ове услуге, општих услова пословања или добрих пословних обичаја који се односе на те услуге или обавеза из уговора закљученог с корисником.

Корисник има право на приговор у року од три године од дана кад је учињена повреда његовог права или правног интереса.

Корисником из става 1. овог члана сматра се и давалац средства обезбеђења.

⁶ Закон о изменама и допунама Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, број 139/2014) ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС“, односно 26. децембра 2014. године и примењује се после истека три месеца од дана његовог ступања на снагу, односно од 27. марта 2015. године, осим одредаба члана 1. ст. 1, 3. и 5. и чл. 2, 9, 14, 16, 17, 20, 22, 24, 25, 26. и 37. овог закона, које ће се примењивати од 1. октобра 2015. године, и одредаба члана 34. овог закона, које ће се примењивати од дана приступања Републике Србије Европској унији (види члан 43. Закона – 139/2014-88); Предлагач закона је Народна банка Србије.

Сектор за заштиту и едукацију корисника финансијских услуга:
https://www.nbs.rs/internet/latinica/63/63_2/63_2_2/index.html

Прописи из области заштите корисника:
https://www.nbs.rs/internet/latinica/20/index_zast.html

- [Одлука о поступању банке по приговору правног лица и поступању Народне банке Србије по притужби тог лица: 51/2015-50](#)
- [Одлука о поступку по приговору и притужби правног лица: 1/2019-51](#)

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Давалац финансијских услуга је дужан да у писменој форми подносиоцу приговора достави јасан и разумљив одговор на приговор најкасније у року од 15 дана од дана пријема приговора, а дужан је и да у том одговору овом подносиоцу укаже на његово право да поднесе притужбу Народној банци Србије у складу с чланом 43. овог закона.

Изузетно од става 4. овог члана, ако давалац финансијских услуга из разлога који не зависе од његове воље не може да достави одговор у року из тог става – тај се рок може продужити за још највише 15 дана, о чему је овај давалац дужан да писмено обавести подносиоца приговора у року од 15 дана од дана пријема приговора.

Давалац финансијских услуга је дужан да у обавештењу из става 5. овог члана јасно и разумљиво наведе разлоге због којих није могао да достави одговор у року од 15 дана од дана пријема приговора, као и крајњи рок за давање одговора у складу с тим ставом.

Давалац финансијских услуга не може подносиоцу приговора наплатити накнаду, нити било које друге трошкове за поступање по приговору.

Давалац финансијских услуга дужан је да у пословним просторијама у којима нуди услуге корисницима и на Интернет страници обезбеди могућност подношења приговора, односно могућност да се корисник или давалац средства обезбеђења упознају с начином подношења приговора и начином поступања по приговору.

Народна банка Србије ближе прописује начин подношења приговора, као и начин поступања даваоца финансијских услуга по приговору.

1а Право на притужбу Народној банци Србије

Члан 43.

Ако је незадовољан одговором на приговор из члана 42. овог закона или му тај одговор није достављен у року из тог члана – подносилац приговора може, пре покретања судског спора, Народној банци Србије поднети притужбу, у писменој форми (у даљем тексту: притужба), ако сматра да се давалац финансијских услуга не придржава одредаба овог закона, других прописа којима се уређују ове услуге, општих услова пословања или добрих пословних обичаја који се односе на те услуге или обавеза из уговора закљученог с корисником, односно подносиоцем приговора.

Подносилац приговора може поднети притужбу у року од шест месеци од дана пријема одговора или протеча рока из става 1. овог члана.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Након пријема притужбе, Народна банка Србије ће од даваоца финансијских услуга на ког се притужба односи затражити да се изјасни о наводима из притужбе и достави одговарајуће доказе – у року који му она одреди у свом захтеву, а који не може бити дужи од осам дана од дана пријема овог захтева.

Након изјашњења даваоца финансијских услуга на притужбу, односно протеча рока из става 3. овог члана – Народна банка Србије може од тог даваоца захтевати додатна изјашњења, односно достављање одговарајућих доказа у року који одреди у свом захтеву.

Ако се давалац финансијске услуге не изјасни у прописаном року, односно не достави доказе у складу са ст. 3. и 4. овог члана – Народна банка Србије може, без обзира на даље поступање по притужби, решењем новчано казнити овог даваоца у износу од 100.000 динара, а на ту новчану казну сходно се примењују одредбе члана 45. ст. 5, 7. и 8. овог закона.

Народна банка Србије обавештава подносиоца притужбе о налазу по притужби у року од три месеца од дана пријема притужбе, а у сложенијим предметима тај се рок може продужити за још највише три месеца, о чему је Народна банка Србије дужна да подносиоца притужбе писмено обавести пре истека првобитног рока.

У обавештењу из става 6. овог члана Народна банка Србије указује подносиоцу притужбе на могућност вансудског решавања спорног односа с даваоцем финансијских услуга у поступку посредовања који се спроводи у складу с чланом 44. овог закона.

Народна банка Србије ближе прописује начин подношења притужбе, као и начин поступања по притужби.

2. Вансудско решавање спорног односа

Члан 44.*

Ако је подносилац приговора незадовољан одговором на приговор или му тај одговор није достављен у прописаном року, спорни однос између подносиоца приговора и даваоца финансијских услуга може се решити у вансудском поступку – поступку посредовања.*

Након што се покрене поступак посредовања, корисник више не може поднети притужбу, осим ако је ово посредовање окончано обуставом или одустанком, а ако је

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

притужба већ поднета – Народна банка Србије ће застати с поступањем по притужби, односно обуставити ово поступање ако је посредовање окончано споразумом.*

Рок за подношење притужбе из члана 43. став 2. овог закона не тече док траје поступак посредовања.*

Поступак посредовања покреће се на предлог једне стране у спору који је прихватила друга страна. Овај предлог обавезно садржи и рок за његово прихватање, који не може бити краћи од пет дана од дана достављања тог предлога.*

Поступак посредовања је поверљив и хитан.*

Стране у спору могу одлучити да се поступак посредовања спроведе пред Народном банком Србије или другим органом или лицем овлашћеним за посредовање.*

Поступак посредовања пред Народном банком Србије бесплатан је за стране у том поступку.*

Поступак посредовања пред Народном банком Србије спроводе запослени у Народној банци Србије – посредници, који су за посреднике именовани одлуком овлашћеног органа у Републици Србији, односно који имају лиценцу посредника и налазе се на списку посредника.*

Поступак посредовања може бити окончан споразумом страна, обуставом или одустанком.*

Споразум страна постигнут у поступку посредовања пред Народном банком Србије сачињава се у писменој форми. Овај споразум има снагу извршне исправе ако садржи изјаву дужника да пристаје да се после доспелости одређене обавезе или испуњења одређеног услова спроведе принудно извршење (клаузула извршности), потписе страна и потврду о извршности коју ставља Народна банка Србије, а не морају га оверити суд или јавни бележник.*

На поступак посредовања сходно се примењују одредбе прописа којима се уређује посредовање, ако овим законом није друкчије утврђено.*

*Службени гласник РС, број 139/2014

4. Право на судску заштиту

Члан 46.

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Покретање и вођење поступка посредовања између корисника и даваоца услуге не искључује нити утиче на остваривање права на судску заштиту, у складу са законом.

Делиградска 4 | Тел. +381 11 2657 311 | RSMoJ4Accession@gdsi.ie

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2.3 Закон о заштити корисника финансијских услуга код уговарања на даљину *("Службени гласник РС", број 44/2018), односно 17. септембра 2018. године*

Информације о уговору на даљину

Члан 8.

Информације о уговору на даљину обухватају:

1) информацију о праву корисника да одустане од уговора на даљину у складу са овим законом и о року и условима за остваривање тог права, укључујући правне последице одустанка од уговора у складу с чланом 15. овог закона, упутство о начину остваривања овог права, а нарочито податак о адреси на коју корисник доставља изјаву о одустајању, као и последице које наступају ако корисник не искористи право на одустанак, односно информацију о томе да не постоји право на одустанак од уговора на даљину – у случајевима из члана 13. став 4. овог закона;

2) рок трајања уговора на даљину, ако је предмет уговора на даљину трајно или повремено пружање финансијских услуга;

3) информацију о праву уговорних страна да једнострано раскину или откажу уговор на даљину пре истека рока његовог трајања, у складу са овим законом и одредбама овог уговора, као и о евентуалној обавези плаћања казне, накнаде и других трошкова у том случају;

4) податак о прописима који се примењују на уговор на даљину и/или о надлежности суда за решавање спорова из тог уговора;

5) упутство о поступку и начину закључивања уговора на даљину;

6) информације о језику на којем се може закључити уговор на даљину и на којем би се обављала комуникација током трајања уговорног односа, ако корисник захтева закључење овог уговора и обављање комуникације на језику који није српски.

Информације о начину решавања спорова

Члан 9.

Информације о начину решавања спорова обухватају:

1) информацију о праву корисника да поднесе приговор, односно притужбу пружаоцу услуге и/или надлежном телу, о томе да ли је утврђена могућност вансудског решавања спора из уговора на даљину, као и о начину и условима подношења приговора, односно притужбе и вансудског решавања спора;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2) информацију о томе да ли је установљен фонд или други организовани начин обезбеђења обавеза пружаоца услуге према кориснику у вези с пружањем финансијске услуге.

Информације уређене другим прописима

Члан 10.

Одредбе овог закона не искључују обавезу пружаоца услуге да кориснику, у примереном року, пре закључења уговора на даљину, на начин утврђен у члану 5. овог закона – поред информација из чл. 6. до 9. овог закона, истовремено достави и друге информације које је дужан да му достави у складу са одредбама посебних прописа.

Ако су предмет уговора на даљину платне услуге, пружалац платних услуга пружа одговарајуће информације у складу са одредбама закона о платним услугама којима се уређује пружање информација у предуговорној фази код оквирног уговора о платним услугама и уговора о једнократној платној трансакцији, при чему није дужан да пружи информације из чл. 6. до 9. овог закона, осим информација из члана 7. тач. 3) до 7), члана 8. тач. 1) и 5) и члана 9. тачке 2) овог закона.

V. ОСТВАРИВАЊЕ ЗАШТИТЕ ПРАВА И ИНТЕРЕСА КОРИСНИКА И НАДЗОР

Остваривање заштите права и интереса корисника

Члан 24.

Корисник има право на заштиту права и интереса утврђених овим законом.

На остваривање заштите права и интереса из става 1. овог члана у вези с финансијским услугама које пружају банка, давалац лизинга, платна институција, институција електронског новца и јавни поштански оператор – примењују се одредбе закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга и прописа донетих на основу тог закона.

На остваривање заштите права и интереса из става 1. овог члана у вези с финансијским услугама које пружају друштво за осигурање и друштво за управљање добровољним пензијским фондовима – примењују се одредбе закона којим се уређује осигурање, односно закона којим се уређују добровољни пензијски фондови и пензијски планови, као и прописа донетих на основу тих закона.

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

На остваривање заштите права и интереса из става 1. овог члана у вези с финансијским услугама које пружају инвестиционо друштво и друштво за управљање инвестиционим фондовима – примењују се одредбе закона којим се уређује тржиште капитала и подзаконског акта из става 5. овог члана.

Комисија за хартије од вредности подзаконским актом ближе уређује начин остваривања заштите права и интереса из става 1. овог члана у вези с финансијским услугама које пружају инвестиционо друштво и друштво за управљање инвестиционим фондовима.

На остваривање заштите права и интереса из става 1. овог члана корисника који је с трговцем закључио финансијску погодбу – примењују се одредбе закона којим се уређује заштита потрошача и прописа донетих на основу тог закона.

Народна банка Србије, органи и организације и друга лица који су у складу с посебним законом надлежни за вансудско решавање спорова у вези с применом одредаба овог закона, могу размењивати податке са страним органима и телима надлежним за вансудско решавање спорова, а у вези са споровима који се односе на уговоре на даљину са елементом иностраности.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2.4 Закон о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 55/2004, 70/2004- испр. 61/2005, 61/2005- др. закон, 85/2005- др. закон, 101/2007, 63/2009- одлука УС, 107/2009, 99/2011, 119/2012, 116/2013 и 139/2014- др. закон)

Члан 144.

Народна банка Србије посредује у решавању одштетног захтева ради спречавања настанка спора из основа осигурања, разматра приговоре осигураника, корисника осигурања и трећих оштећених лица и штити права и интересе тих лица.

2.4.1 Одлука о начину заштите права и интереса корисника услуга осигурања: 55/2015-172 („Службени гласник РС“, број 55 од 25. јуна 2015.)

Поступање Народне банке Србије по приговору

Поступање Народне банке Србије по предлогу корисника услуге осигурања за посредовање пре подношења приговора Народној банци Србије

27. Ако је подносилац приговора незадовољан одговором даваоца услуге осигурања или му тај одговор није достављен у року прописаном овом одлуком, спорни однос између корисника услуге осигурања и даваоца услуге осигурања може се решити у вансудском поступку – поступку посредовања.

Након што се покрене поступак посредовања, корисник не може поднети приговор Народној банци Србије, осим ако је овај поступак окончан обуставом или одустанком.

Ако је на предлог корисника услуге осигурања покренут поступак посредовања пре подношења приговора Народној банци Србије, рок прописан у тачки 30. ове одлуке не тече док траје тај поступак.

Начин подношења приговора Народној банци Србије и њено поступање по том приговору

28. Корисник услуге осигурања може поднети приговор Народној банци Србије ако се пре тога писменим приговором обраћао даваоцу услуге осигурања и није био задовољан његовим одговором или му давалац услуге осигурања није писмено одговорио на тај приговор у року утврђеном овом одлуком.

29. Приговор Народној банци Србије подноси се у писменој форми, поштом или електронском поштом (имејлом) на адресу за пријем електронске поште Народне банке Србије означену на њеној интернет презентацији.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Корисник услуге осигурања уз приговор упућен Народној банци Србије доставља и приговор који је доставио даваоцу услуге осигурања, његов одговор (ако га је давалац доставио) и документацију на основу које се наводи из приговора Народној банци Србије могу ценити.

30. Корисник услуге осигурања може поднети приговор Народној банци Србије у року од шест месеци од дана пријема одговора даваоца услуге осигурања или протеча рока за његово достављање.

Ако је корисник услуге осигурања поднео приговор након истека рока из става 1. ове тачке или након покретања судског спора из разлога због којих је поднео приговор, Народна банка Србије неће разматрати тај приговор, о чему ће обавестити корисника услуге осигурања.

31. Народна банка Србије ће најкасније у року од осам дана од дана пријема приговора дописом затражити од даваоца услуге осигурања да се изјасни о наводима из тог приговора, о чему ће истовремено обавестити корисника услуге осигурања.

32. Давалац услуге осигурања дужан је да се о наводима из приговора изјасни у писменој форми, у року који Народна банка Србије одреди у допису из тачке 31. ове одлуке а који не може бити дужи од осам дана од дана пријема тог дописа, као и да достави доказе којима се потврђују наводи из изјашњења.

По пријему изјашњења из става 1. ове тачке, односно по протеклу рока из тог става, Народна банка Србије може од даваоца услуге осигурања захтевати додатна изјашњења, односно достављање одговарајућих доказа у року који одреди у свом захтеву.

33. Народна банка Србије кориснику услуге осигурања доставља коначан одговор најкасније у року од три месеца од дана пријема приговора, а у сложенијим предметима тај рок може се продужити за највише три месеца, о чему је Народна банка Србије дужна да корисника услуге осигурања писмено обавести пре истека рока од три месеца од дана пријема приговора.

У коначном одговору из става 1. ове тачке, Народна банка Србије указује кориснику услуге осигурања на могућност вансудског решавања спорног односа с даваоцем услуге осигурања у поступку посредовања, описује тај поступак и рокове за његово спровођење, те назначава да се овај поступак спроводи без наплаћивања накнаде.

34. Народна банка Србије на својој интернет презентацији тромесечно објављује информације о приговорима који су јој поднети.

Посредовање Народне банке Србије

35. Ако је корисник услуге незадовољан одговором даваоца услуге осигурања или му тај одговор није достављен у року утврђеном овом одлуком, спорни однос између

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

корисника услуге осигурања и даваоца услуге осигурања може се решити у поступку посредовања, у складу са законом којим се уређује посредовање у решавању спорова.

Поступак посредовања испред Народне банке Србије спроводе њени запослени који испуњавају услове за обављање послова посредника утврђене законом из става 1. ове тачке.

Ако је у току поступања по приговору корисника услуге осигурања Народној банци Србије покренут поступак посредовања – Народна банка Србије застаће с поступањем по том приговору, односно обуставиће поступање ако је посредовање окончано споразумом.

Народна банка Србије спроводи поступак посредовања без накнаде, с тим што евентуалне трошкове који могу настати у том поступку стране сnose саме (трошкови путовања, смештаја, неплаћено одсуство с посла итд.).

Надзор

36. Народна банка Србије, контролом тржишног понашања даваоца услуге осигурања у складу са Законом о осигурању, врши надзор и над поступањем тих лица у вези са заштитом права и интереса корисника услуге осигурања у складу са овом одлуком.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2.5 Закон о обавезном осигурању у саобраћају (“Службени гласник РС”, бр. 51 од 14. јула 2009, 78 од 19. октобра 2011, 101 од 30. децембра 2011, 93 од 28. септембра 2012, 7 од 23. јануара 2013 – УС)

Захтев за накнаду штете и право на подношење тужбе

Члан 24.

Потраживање по основу осигурања од аутоодговорности оштећено лице остварује подношењем одштетног захтева непосредно друштву за осигурање.

Оштећено лице може поднети захтев за накнаду штете друштву за осигурање са којим је то лице закључило уговор о осигурању од аутоодговорности, ако је таква могућност предвиђена тим уговором, сагласно актима пословне политике друштва.

Ако друштво за осигурање не достави образложену понуду за накнаду штете, односно обавештење из члана 25. став 5. овог закона у року од 90 дана од дана пријема одштетног захтева, односно не исплати малу штету у року из члана 27. овог закона, оштећено лице може поднети тужбу суду и о томе обавестити Народну банку Србије.

Тужба из става 3. овог члана достављена пре истека рока из става 3. овог члана сматра се преурањеном.*

Друштво за осигурање дужно је да захтев из става 1. овог члана евидентира у посебној књизи штета са даном пријема захтева, по редоследу пријема.

У случају накнаде штете по захтеву из става 2. овог члана, друштво за осигурање које је исплатило штету има право на регрес од друштва за осигурање чији је осигураник одговоран за штету.

*Службени гласник РС, број 101/2011

Поступак и рокови за одлучивање о захтеву за накнаду штете

Члан 25.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Друштво за осигурање је дужно да у року од 14 дана од дана пријема одштетног захтева утврди основ и висину тог захтева, да достави подносиоцу захтева образложену понуду за накнаду штете и да исплати накнаду штете.

Уколико поднети одштетни захтев није потпун, друштво за осигурање је дужно да се у року од осам дана од дана пријема захтева писмено обрати подносиоцу захтева и затражи комплетирање документације.

Изузетно од става 1. овог члана, ако у року од 14 дана од дана пријема одштетног захтева није могуће утврдити основ и висину тог захтева, друштво за осигурање је дужно да их утврди у року од 45 дана од дана пријема тог захтева за штету на стварима, а у року од 90 дана од дана пријема тог захтева за штету на лицима и да достави подносиоцу захтева образложену понуду за накнаду штете, а у даљем року од 14 дана да исплати накнаду штете.

У случају када је понуђена висина накнаде штете из ст. 1. и 3. овог члана мања од потраживања оштећеног лица, друштво за осигурање је дужно да оштећеном лицу понуди и изврши исплату неспорног дела своје обавезе на име предујма, у роковима утврђеним тим ставовима. Прихватање неспорног дела накнаде штете не утиче на право на потраживање спорног дела накнаде.

У случају када друштво за осигурање оцени да нема основа за накнаду штете о томе ће писмено, са образложењем, обавестити подносиоца одштетног захтева, у року од осам дана од утврђивања непостојања основа, а сагласно роковима за одлучивање о одштетном захтеву утврђеним одредбама ст. 1. и 3. овог члана.

Накнада штета на лицима

Члан 26.

Друштво за осигурање новчану накнаду штета на лицима утврђује применом прописаних критеријума за накнаду те штете.

Престао је да важи ранији став 2. (види [Одлуку УС - 7/2013-37](#))

Накнада мале штете

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Члан 27.

Штете за које одштетни захтев износи мање од 1.000 евра у динарској противвредности и за које су уз захтев достављени докази на основу којих се може утврдити обавеза друштва за осигурање, сматрају се малим штетама.

Друштво за осигурање је дужно да накнаду штете из става 1. овог члана исплати у року од осам дана од дана пријема захтева.

Друштво за осигурање је дужно да штету исплати у року из става 2. овог члана и у случају кад у поступку накнаде штете утврди да је износ штете до 1.000 евра у динарској противвредности, иако захтев за накнаду штете није опредељен као захтев за накнаду штете из става 1. овог члана.

5. Посебне одредбе о спровођењу осигурања од аутоодговорности

1) Овлашћени представник за одлучивање о одштетном захтеву

Члан 49.

Одговорно друштво за осигурање или његов овлашћени представник, дужни су да у року од три месеца од дана подношења одштетног захтева, оштећеном лицу доставе:

- 1) образложену понуду за накнаду штете, ако су основ и висина штете неспорни;
- 2) образложени одговор, ако су основ и висина штете спорни.

Ако друштво за осигурање или његов овлашћени представник, у року из става 1. овог члана, оштећеном лицу не доставе образложену понуду за накнаду штете, односно образложени одговор, оштећено лице против одговорног друштва за осигурање може поднети тужбу у месту свог пребивалишта.

Народна банка Србије ће обавестити надзорни орган државе чланице Европске уније ако одговорно друштво за осигурање или његов овлашћени представник поступају супротно обавези из става 1. овог члана.

3) Биро за накнаду штете

Члан 53.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Биро за накнаду штете организује се у оквиру Удружења.

Оштећено лице са пребивалиштем у Републици Србији одштетни захтев може поднети Бироу за накнаду штете, ако је саобраћајна незгода настала у другој држави чланици Европске уније, односно у трећој држави чији је национални биро осигурања члан Система међународне карте осигурања, а проузрокована је моторним возилом које је осигурано, односно уобичајено се налази у другој држави чланици Европске уније.

Биро за накнаду штете одговоран је само у изузетним случајевима кад одговорно друштво за осигурање, односно његов овлашћени представник нису испунили своје обавезе прописане овим законом.

Оштећено лице из става 2. овог члана може одштетни захтев поднети Бироу за накнаду штете ако:

- 1) у року од три месеца од дана подношења одштетног захтева одговорном друштву за осигурање или његовом овлашћеном представнику, то друштво за осигурање или његов овлашћени представник нису поступили у складу са чланом 49. овога закона;
- 2) одговорно друштво за осигурање у Републици Србији није именovalo овлашћеног представника, осим ако је оштећено лице већ поднело одштетни захтев непосредно одговорном друштву за осигурање и ако је то лице у року од три месеца од дана подношења одштетног захтева добило образложен одговор одговорног друштва за осигурање;
- 3) у року од два месеца од дана подношења одштетног захтева, није било могуће идентификовати моторно возило, односно одговорно друштво за осигурање.

Члан 54.

Биро за накнаду штете дужан је да се изјасни о одштетном захтеву у року од два месеца од дана подношења одштетног захтева. Биро за накнаду штете обуставиће поступак ако друштво за осигурање или његов овлашћени представник испуне своје обавезе из члана 49. овога закона.

Биро за накнаду штете о пријему одштетног захтева и о томе да ће у року од два месеца од дана пријема одштетног захтева поступити на одговарајући начин одмах обавештава:

- 1) одговорно друштво за осигурање или његовог овлашћеног представника;

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2) орган за накнаду штете у држави чланици Европске уније у којој је регистровано седиште друштва за осигурање код којег је закључен уговор о осигурању од аутоодговорности;

3) лице које је проузроковало саобраћајну незгоду, ако је оно познато.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2.6 Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима („Службени гласник РС”, бр. 85 од 6. октобра 2005, 31 од 9. маја 2011.)⁷

Члан 426*

Ако члан добровољног пензијског фонда, односно обвезник уплате из члана 41. овог закона, сматра да се друштво за управљање не придржава обавеза из закљученог уговора, може упутити приговор надлежном органу друштва за управљање.*

Друштво за управљање је дужно да подносиоцу приговора одговори у року који не може бити дужи од 30 дана од дана пријема приговора.*

Лице из става 1. овог члана може приговор поднети и Народној банци Србије уколико не добије задовољавајући одговор у року из става 2. овог члана.*

Народна банка Србије разматра приговор из става 3. овог члана, посредује ради спречавања настанка спора између подносиоца приговора и друштва за управљање и штити права и интересе тих лица.*

Народна банка Србије прописује начин заштите права и интереса лица из става 1. овог члана.* (*Службени гласник РС, број 31/2011)

⁷ [Одлука о начину заштите права и интереса корисника услуга које пружају друштва за управљање добровољним пензијским фондовима: 55/2015-175](#)

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

3 Прописи у области радног права

3.1 Закон о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/ 2017, 95/2018 - Аутентично тумачење)

Основна права и обавезе Члан 13

Запослени непосредно, односно преко својих представника, имају право на удруживање, учешће у преговорима за закључивање колективних уговора, мирно решавање колективних и индивидуалних радних спорова, консултовање, информисање и изражавање својих ставова о битним питањима у области рада.

Запослени, односно представник запослених, због активности из става 1. овог члана не може бити позван на одговорност, нити стављен у неповољнији положај у погледу услова рада, ако поступа у складу са законом и колективним уговором.

Заштита појединачних права

Члан 194

Општим актом и уговором о раду може се предвидети поступак споразумног решавања спорних питања између послодавца и запосленог.

Спорна питања у смислу става 1. овог члана решава арбитар.

Арбитра споразумом одређују стране у спору из реда стручњака у области која је предмет спора.

Рок за покретање поступка пред арбитром јесте три дана од дана достављања решења запосленом.

Арбитар је дужан да донесе одлуку у року од 10 дана од дана подношења захтева за споразумно решавање спорних питања.

За време трајања поступка пред арбитром због отказа уговора о раду, запосленом мирује радни однос.

Ако арбитар у року из става 5. овог члана не донесе одлуку, решење о отказу уговора о раду постаје извршно.

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Одлука арбитра је коначна и обавезује послодавца и запосленог.

Делиградска 4 | Тел. +381 11 2657 311 | RSMoJ4Accession@gdsi.ie

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Члан 195.

Против решења којим је повређено право запосленог или кад је запослени сазнао за повреду права, запослени, односно представник синдиката чији је запослени члан ако га запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом.

Рок за покретање спора јесте **60** дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права.

*Брисан је ранији став 3. (види члан 88. Закона - 75/2014-3) (*Службени гласник РС, број 75/2014)*

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

3.2 Закон о спречавању злостављања на раду („Службени гласник РС“, бр. 36/2010)⁸

ПОСТУПАК ЗА ЗАШТИТУ ОД ЗЛОСТАВЉАЊА КОД ПОСЛОДАВАЦА

Покретање поступка

Члан 13

Ако се за злостављање не терети одговорно лице у правном лицу, односно послодавац са својством физичког лица, запослени који сматра да је изложен злостављању подноси образложени захтев за покретање поступка за заштиту од злостављања непосредно том лицу.

Захтев из става 1. овог члана може поднети и представник запослених за безбедност и здравље на раду, уз писмену сагласност запосленог који сматра да је изложен злостављању.

Када није обавезно покретање поступка за заштиту од злостављања код послодавца

Члан 14

Ако се за злостављање терети одговорно лице у правном лицу, односно послодавац са својством физичког лица, запослени који сматра да је изложен злостављању може поднети захтев за покретање поступка посредовања непосредно том лицу.

Ако се за злостављање терети одговорно лице у правном лицу, односно послодавац са својством физичког лица, запослени који сматра да је изложен злостављању може, до истека рока застарелости за покретање поступка за заштиту од злостављања код послодавца утврђеног овим законом, и без подношења захтева за покретање поступка посредовања код послодавца, покренути поступак пред надлежним судом.

Понуда посредовања и одређивање, односно избор посредника

⁸ <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2010/36/1/reg>

Правилник о правилима понашања послодавца и запослених у вези са превенцијом и заштитом од злостављања на раду („Службени гласник РС“, број 62 од 3. септембра 2010.) Видети: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2010/62/1/reg>

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Члан 15

Послодавац је дужан да, по пријему захтева из члана 13. овог закона, у року од три дана, странама у спору предложи посредовање као начин разрешења спорног односа.

Послодавац може да прихвати захтев за посредовање из члана 14. овог закона, у року од три дана.

Запослени који сматра да је изложен злостављању, запослени који се терети за злостављање и представник послодавца (члан 13. овог закона), односно послодавац и запослени који сматра да је изложен злостављању (члан 14. овог закона) споразумно одређују или бирају лице за вођење поступка посредовања (у даљем тексту: посредник), у року од три дана од дана пријема предлога послодавца.

Члан 16

За посредника може бити одређено, односно изабрано лице које ужива поверење страна у спору.

Посредник се може изабрати са списка посредника који се води код послодавца - у складу са колективним уговором, односно код органа, организације или установе за посредовање - у складу са законом.

Посредник се може изабрати и са списка посредника социјално-економског савета сачињеног на предлог социјалних партнера, као и списка удружења грађана чији су циљеви усмерени на послове посредовања, односно заштите од злостављања.

Посредник је неутрална особа која посредује између страна у спору у циљу решавања њиховог спорног односа.

Посредник је дужан да поступа независно и непристрасно.

Спровођење поступка посредовања

Члан 17

Поступак посредовања је хитан.

Поступак посредовања спроводи се тако што посредник странама у спору помаже да постигну споразум.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

У поступку посредовања, на захтев стране у спору, може да учествује и представник синдиката.

Поступак посредовања затворен је за јавност. Подаци прикупљени у току посредовања тајна су и могу се саопштавати само учесницима у поступку и надлежним државним органима у вези са поступком за заштиту од злостављања.

Члан 18

Стране могу да се споразумеју о начину на који ће се поступак посредовања спровести.

Ако стране не постигну споразум о начину спровођења поступка, посредник ће спровести поступак посредовања на начин који сматра да је одговарајући, имајући у виду околности спорног односа и интересе страна у спору, уз поштовање начела хитности.

Посредник може да води заједничке и одвојене разговоре са странама у спору, као и да уз сагласност једне стране другој пренесе и предочи предлоге и ставове о појединим питањима.

Посредник може да даје предлог могућих начина за решавање спора, али не може странама у спору да намеће решење.

Уколико оцени да прети опасност од наступања ненакнадиве штете запосленом који сматра да је изложен злостављању, посредник може послодавцу доставити образложену иницијативу за предузимање мера из члана 24. овог закона - до окончања поступка за заштиту од злостављања.

Окончање поступка посредовања

Члан 19

Поступак посредовања окончава се у року од осам радних дана од дана одређивања, односно избора посредника:

- 1) закључивањем писменог споразума између страна у спору;
- 2) одлуком посредника, после консултације са странама, да се поступак обуставља, јер даљи поступак није оправдан;
- 3) изјавом стране у спору о одустајању од даљег поступка.

Из оправданих разлога рок за окончање поступка посредовања може се продужити на максимално 30 дана од дана одређивања, односно избора посредника.

Кад поступак посредовања није успео

Члан 20

Сматра се да поступак посредовања није успео ако:

- 1) стране у спору не одреде, односно не изаберу посредника у складу са чланом 15. став 3. овог закона;
- 2) се поступак посредовања оконча на начин из члана 19. тач. 2) и 3) овог закона.

У случају из става 1. тачка 1) овог члана, послодавац је дужан да подносиоцу захтева из члана 13. овог закона и запосленом који сматра да је изложен злостављању ако није подносилац тог захтева, достави обавештење да поступак посредовања није успео.

У случају из става 1. тачка 2) овог члана посредник је дужан да, најкасније у року од три дана од дана истека рока из члана 19. овог закона странама у спору и послодавцу достави одлуку о обустављању поступка, односно обавештење да је једна од страна у спору одустала од даљег поступка.

Садржај споразума о решавању спорног питања

Члан 21

Споразум нарочито садржи мере које су усмерене на престанак понашања које представља злостављање, односно искључење могућности настављања таквог понашања - злостављања.

Дејство споразума постигнутог у поступку посредовања зависи од воље страна у спору, ако је споразумом обухваћено уређивање понашања у њиховом међусобном односу.

Споразум може садржати препоруке послодавцу у погледу отклањања могућности настављања злостављања (премештај запосленог у другу радну околину или друге мере које се тичу статуса и права страна у спору).

Послодавац може прихватити препоруке из става 3. овог члана ако су у складу са законом и његовом пословном политиком.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Рокови застарелости

Члан 22

Право на подношење захтева за заштиту од злостављања код послодавца (члан 13. и члан 14. став 1. овог закона) застарева у року од шест месеци од дана када је злостављање учињено.

Рок из става 1. овог члана почиње да тече од дана када је последњи пут извршено понашање које представља злостављање.

За време трајања рока из става 1. овог члана и за време вођења поступка посредовања не теку рокови застарелости прописани законом за утврђивање одговорности запосленог за непоштовање радне дисциплине, односно повреду радне дужности.

Поступак за утврђивање одговорности запосленог

Члан 23

Послодавац је дужан да, ако поступак посредовања не успе, а постоји основана сумња да је извршено злостављање или је злоупотребљено право на заштиту од злостављања, покрене поступак за утврђивање одговорности запосленог за непоштовање радне дисциплине, односно повреду радне дужности, у складу са законом.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

3.3 Закон о мирном решавању радних спорова („Службени гласник РС“, бр. 125/2004 и 104/2009, 50/2018, и 50/2018.)

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се начин и поступак мирног решавања колективних и индивидуалних радних спорова, избор, права и обавезе миритеља и арбитра и друга питања од значаја за мирно решавање радних спорова.

Поступак мирног решавања радних спорова покреће се и води у складу са овим законом, ако о истом спору није одлучено у складу са прописима о раду.

2. Основни појмови

Члан 2.

Колективним радним спором (у даљем тексту: колективни спор), у смислу овог закона, сматра се спор поводом:*

1) закључивања, измена и */или** допуна*** колективног уговора;*

1а) примене колективног уговора у целини или његових појединих одредаба;**

2) примене општег акта којим се регулишу права, обавезе и одговорности запослених, послодавца и синдиката;*

3) остваривања права на синдикално организовање и деловање* и остваривање права на утврђивање репрезентативности синдиката код послодавца**;*

4) штрајка;*

5) остваривања права на информисање, консултовање и учешће запослених у управљању, у складу са законом;*

5а) утврђивања минимума процеса рада, у складу са законом.**

Општим актом, у смислу овог закона, сматра се правилник о раду и споразум послодавца и синдиката, у складу са законом.*

Страном у колективном спору сматрају се послодавац, синдикат, овлашћени представник запослених, запослени, штрајкачки одбор, оснивач за јавна предузећа,

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

друштва капитала чији је оснивач јавно предузеће, друштва капитала и јавне службе чији је оснивач Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.**

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 3.

Индивидуалним радним спором (у даљем тексту: индивидуални спор), у смислу овог закона, сматра се спор поводом:*

- 1) отказа уговора о раду;***
- 2) радног времена;***
- 3) остваривања права на годишњи одмор;***
- 4) исплате зараде/плате, накнаде зараде/плате и минималне зараде у складу са законом;***
- 5) исплате накнаде трошкова за исхрану у току рада, за долазак и одлазак са рада, регреса за коришћење годишњег одмора и друге накнаде трошкова у складу са законом;***
- 6) исплате отпремнине при одласку у пензију, јубиларне награде и других примања у складу са законом;***
- 7) дискриминације и злостављања на раду.***

Брисан је ранији став 2. (види члан 2. Закона - 50/2018-13)

Страном у индивидуалном спору, у смислу овог закона, сматра се запослени и послодавац, осим у случају из става 1. тачка 7) овог члана, где се стране у спору одређују у складу са законом (у даљем тексту: страна у спору).*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 4.

Мирење, у смислу овог закона, јесте поступак у коме миритељ пружа помоћ странама у колективном спору са циљем да закључе споразум о решењу спора или у коме миритељ странама у колективном спору даје препоруку о начину решавања спора.*

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Арбитража, у смислу овог закона, јесте поступак у коме арбитар* решава о предмету индивидуалног спора.***

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

3. Основна начела

1) Начело добровољности

Члан 5.

Учесници у закључивању колективног уговора су слободни да добровољно одлуче о учешћу миритеља у колективном преговарању.

Стране у спору су слободне да добровољно одлуче о приступању мирном решавању спора, ако овим законом није друкчије одређено.

*2) Начело независности и непристрасности**

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 6.*

Миритељ, односно арбитар је независан у раду.*

Миритељ, односно арбитар дужан је да у поступку мирног решавања радног спора поступа непристрасно.*

*Службени гласник РС, број 50/2018

II. РЕПУБЛИЧКА АГЕНЦИЈА ЗА МИРНО РЕШАВАЊЕ РАДНИХ СПОРОВА

1. Образовање и делокруг

Члан 7.

Образује се Републичка агенција за мирно решавање радних спорова као посебна организација (у даљем тексту: Агенција).

Члан 8.

Агенција обавља стручне послове који се односе на:

- 1) мирно решавање колективних и индивидуалних спорова;
- 2) избор миритеља и арбитра;
- 3) вођење Именика миритеља и арбитра (у даљем тексту: Именик);

Пројекат финансира
Европска унија

- 4) стручно усавршавање миритеља и арбитара;
- 5) одлучивање о изузећу миритеља и арбитара;
- 6) евиденцију о **индивидуалним и колективним радним споровима***;
- 7) друге послове одређене законом.

*Службени гласник РС, број 50/2018

2. Директор Агенције

Члан 9.

Радам Агенције руководи директор.

Директора поставља Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада).

III. ПОСТУПАК МИРНОГ РЕШАВАЊА РАДНОГ СПОРА

1. Заједничке одредбе

1) Покретање поступка

Члан 10.

Поступак мирног решавања радног спора покреће се подношењем предлога Агенцији.

Стране у спору могу да поднесу предлог заједнички или појединачно.

Предлог садржи нарочито:

1) име, презиме и адресу, односно назив и седиште страна

у спору;

2) предмет спора.

Уз предлог стране у спору достављају документацију у вези са предметом спора, као и имена сведока, ако их имају.

Члан 11.

Ако је предлог поднела једна од страна у спору, Агенција доставља предлог и документацију другој страни у спору и позива је да се у року од **пет радних*** дана изјасни да ли прихвата мирно решавање спора.

*Службени гласник РС, број 50/2018

2) Одређивање миритеља, односно арбитра

Члан 12.

Миритеља, односно арбитра споразумно одређују стране у спору из Именика, у заједничком предлогу, односно у року од три **радна*** дана од дана прихватања појединачног предлога.

Ако стране у спору споразумно не одреде миритеља, односно арбитра, одређује га директор Агенције **решењем***.

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 13.

Агенција доставља предлог и документацију у вези са предметом спора миритељу, односно арбитра који је одређен за конкретан спор.

3) Трошкови поступка

Члан 14.

Свака страна у спору сноси своје трошкове у поступку, осим трошкова миритеља, односно арбитра.

Члан 15.

Ближе услове у погледу начина међусобног општења учесника у мирном решавању спора и вођења поступка, у складу са овим законом, прописује министар надлежан за послове рада.

2. Колективни спор

1) Учешће миритеља у колективном преговарању

Члан 16.

Учесници у закључивању колективног уговора (у даљем тексту: учесници) могу да поднесу предлог Агенцији за учешће миритеља у колективном преговарању у циљу пружања помоћи и спречавања настанка спора.

Учесници могу да поднесу предлог заједнички или појединачно.

Ако је предлог поднео један од учесника, Агенција доставља предлог и документацију другим учесницима с позивом да се у року од три дана изјасне да ли прихватају учешће миритеља у колективном преговарању.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Предлог садржи врсту колективног уговора, учеснике, место и време преговора, а заједнички предлог и **име и презиме миритеља***.

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 17.

Миритељ у поступку колективног преговарања:

- 1) присуствује преговорима;
- 2) указује учесницима на предлоге који нису у складу са законом и другим прописом;
- 3) пружа помоћ учесницима ради спречавања настанка спора.***

Миритељ је дужан да буде непристрасан у току преговора.

*Службени гласник РС, број 50/2018

2) Спор у делатностима од општег интереса

Члан 18.

Стране у спору из члана 2. став 1. * тач. 1), 1а), 3), 4) и 5а) ** овог закона, у делатностима у којима постоји обавеза обезбеђивања минимума процеса рада у складу са законом којим се уређује остваривање права на штрајк, дужне су да приступе мирном решавању колективног спора, у складу са овим законом.*

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 19.

У делатностима из члана 18. овог закона стране у спору су дужне да* поднесу предлог, у року од три **радна**** дана од дана настанка спора, у складу са овим законом*.

Брисан је ранији став 2. (види члан 5. Закона – 104/2009-67)

Ако стране у спору не поднесу предлог, директор Агенције по службеној дужности покреће поступак мирења и одређује миритеља из Именика.

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

3) Поступак мирења*

Пројекат финансира
Европска унија

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 20.

Поступак мирења у колективном спору води се пред Одбором за мирење (у даљем тексту: Одбор).

Одбор чине по један представник страна у спору и миритељ.

Брисан је ранији назив поделеља изнад члана 21. (види члан 13. Закона - 50/2018-13)

Члан 21.

Миритељ је дужан да закаже расправу у року од три **радна*** дана од дана пријема предлога и документације о предмету спора и о томе обавештава стране у спору.

Стране у спору су дужне да одреде свог представника у Одбору и о томе обавесте миритеља најкасније до дана заказане расправе.

Ако стране у спору не одреде свог представника у року из става 2. овог члана, поступак мирења води миритељ непосредним контактом са странама у спору.

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 22.

Миритељ је председавајући Одбора.

Миритељ отвара и **руководи расправом***.

Представници страна у спору на расправи износе своје ставове и предлоге.

*Службени гласник РС, број 104/2009

Члан 23.

Миритељ има право да одвојено, ван расправе, прикупља информације и друге податке од представника страна у спору.

Члан 24.

По окончању поступка мирења, миритељ закључује расправу и са члановима Одбора доноси препоруку о начину решавања спора (у даљем тексту: препорука).

Члан 25.

Препорука се сачињава у писаном облику са образложењем.*

За препоруку је потребно да гласају сви чланови Одбора.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Ако Одбор не донесе препоруку из члана 24. овог закона у року од три дана од дана закључења расправе, миритељ може на захтев једне од страна у спору да предложи препоруку.*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 26.

Препорука не обавезује стране у спору.

Стране у спору могу да закључе споразум о решењу спора на основу препоруке из члана 24. и члана 25. став 3. овог закона или независно од исте.**

Ако је предмет спора колективни уговор, споразум постаје основ за закључивање, измене и/или допуне колективног уговора.**

Ако предмет спора није колективни уговор, споразум има снагу **извршне исправе***.

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 27.

Страна у спору која не поступи по препоруци из члана 24. овог закона дужна је да без одлагања наведе разлоге за непоступање и достави их миритељу.*

На предлог миритеља Агенција може да * препоруку и разлоге за **непоступање по препоруци из става 1. овог члана објави*** у средствима јавног информисања.

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 28.

Поступак мирења окончава се пред Одбором ако стране у спору закључе споразум о решењу спора у року од 30 дана од дана отварања расправе.

На захтев страна у спору Одбор може да одлучи да се рок из става 1. овог члана продужи за наредних 30 дана.*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 29.

Брисан је (види члан 18. Закона - 50/2018-13)

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

3. Индивидуални спор

Члан 30.

Индивидуални спор може да се решава пред арбитром у складу са овим законом.**

Ако међу странама у индивидуалном спору тече судски поступак из истог чињеничног и правног основа **суд ће застати са поступком***.

Стране у спору дужне су да суд обавесте о покретању поступка у складу са овим законом.*

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

Поступак пред арбитром

1) Поступак пред арбитром*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 31.

Арбитар је дужан да закаже расправу у року од три **радна*** дана од дана пријема предлога и документације о предмету спора и о томе обавештава стране у спору.

Расправа се одржава у присуству страна у спору и арбитра.

Арбитар отвара расправу и утврђује да ли сва позвана лица присуствују расправи.

Ако једна од страна у спору неоправдано изостане са расправе арбитар може да одржи расправу у њеном одсуству, узимајући у обзир документацију коју је та страна доставила.

Арбитар у току поступка указује странама у спору на могућност споразумног решавања спора.*

Свака страна у спору може да повуче предлог за покретање поступка пред арбитром најкасније до дана отварања расправе.

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 32.

Одржавање расправе је јавно, **осим у споровима поводом дискриминације и злостављања на раду.***

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Арбитар може да искључи јавност на захтев страна у спору, ако за то постоје оправдани разлози.

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 33.

Арбитар **руководи расправом***, узима изјаве од страна у спору и других лица у поступку, изводи доказе и стара се да се у току расправе изнесу све чињенице релевантне за одлучивање.

Стране у спору имају право да се пред арбитром изјасне о предмету спора и одговоре на наводе друге стране у спору.

Арбитар одлучује о одлагању расправе, по службеној дужности или на захтев стране у спору.

У случају из става 3. овог члана арбитар је дужан да закаже расправу најкасније у року од пет дана од дана одлагања расправе.

*Службени гласник РС, број 104/2009

Члан 33а*

Стране у спору могу да ангажују судског вештака.*

На судског вештака сходно се примењују одредбе овог закона о изузећу арбитра.*

Свака од страна у спору сама сноси трошкове ангажовања судског вештака.*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 34.

Брисан је (види члан 10. Закона – 104/2009-67)

Члан 35.

Стране у спору имају право да дају завршну реч на расправи.

Ако арбитар сматра да је предмет спора расправљен тако да може да одлучи, закључује расправу.

2) Окончање поступка пред арбитром*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Члан 35а*

Поступак пред арбитром окончава се доношењем решења арбитра:*

- 1) на основу споразума страна у спору;*
- 2) којим арбитар одлучује о предмету спора;*
- 3) ако је арбитражни поступак постао немогућ;*
- 4) о обустави поступка у складу са овим законом.*

Решење из става 1. тач. 1) и 2) овог члана има снагу извршне исправе.*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 35б*

Изузетно од члана 35а став 1. тачка 2) спор поводом злостављања и дискриминације на раду окончава се решењем арбитра донетим на основу споразума страна у спору.*

Уколико не постоји споразум о решењу спора из става 1. овог члана, арбитар обуставља поступак у складу са чланом 35а став 1. тачка 4) овог закона и о истој правној ствари може се водити судски поступак, у складу са законом.*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 36.

Арбитар доноси решење **из члана 35а овог закона**** о предмету спора у року од 30 дана од дана отварања расправе.

Решење садржи:

- 1) **увод;***
- 2) **изреку;**
- 3) **образложење;**
- 4) **упутство о правном средству;***
- 5) **име, презиме и потпис арбитра;***
- 6) **број и датум решења;***
- 7) **печат Агенције.***

Против решења није дозвољена жалба.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Решење је правноснажно и извршно даном достављања странама у спору, **осим решења из члана 35б став 2. овог закона,**** а ако је у решењу одређено да се радња која је предмет извршења може извршити у остављеном року, решење постаје извршно истеком тог рока.

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 37.

Стране у спору су дужне да обавесте суд о доношењу решења ако је поступак пред судом прекинут.

IV. МИРИТЕЉИ И АРБИТРИ

1. Избор миритеља и арбитра

Члан 38.

За миритеља и арбитра може да буде изабрано лице које испуњава следеће услове:

- 1) да је држављанин **Републике Србије***;
- 2) да има стечено високо образовање на основним академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова, мастер академским студијама, специјалистичким академским студијама, специјалистичким струковним студијама, односно на основним студијама у трајању од најмање четири године или специјалистичким студијама на факултету и најмање пет година радног искуства у области радних односа;**
- 3) да није осуђивано за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чини неподобним за обављање ових послова;
- 4) да је достојно дужности миритеља, односно арбитра.

За арбитра може бити изабрано лице које поред услова из става 1. овог члана, има положен правосудни испит или је редовни професор факултета из позитивно-правних предмета.*

Одредба члана 38. став 1. тачка 1) овог члана, у погледу држављанства Републике Србије, не примењује се на држављане држава чланица Европске уније, од приступања Републике Србије Европској унији.**

Пројекат финансира
Европска унија

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 39.

Избор миритеља и арбитра врши се путем јавног огласа који, у **Службеном гласнику Републике Србије**,* објављује Агенција.

Избор између пријављених кандидата врши Комисија за избор миритеља и арбитра (у даљем тексту: Комисија).

Комисију чине два представника Владе, два представника репрезентативних синдиката основаних за територију Републике Србије и два представника репрезентативних удружења послодаваца основаних за територију Републике Србије.

Представнике Владе именује Влада, а представнике синдиката и удружења послодаваца именује социјално-економски савет основан за територију Републике Србије, на предлог репрезентативних синдиката и репрезентативних удружења послодаваца – чланова тог савета.

Комисија бира председника из реда својих чланова.

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 40.

Одлуку о избору миритеља и арбитра Комисија доноси у року од **60*** дана од дана истека рока за подношење пријава.

Одлука се сматра донетом ако за њу гласа двотрећинска већина чланова Комисије.

Одлука је коначна и против ње може да се покрене управни спор, у складу са законом.

*Службени гласник РС, број 50/2018

2. Трајање мандата

Члан 41.

Миритељ и арбитар се бирају на четири године и могу бити поново изабрани.

Рок из става 1. овог члана рачуна се од дана коначности одлуке о избору.

3. Именик

Члан 42.

Својство миритеља, односно арбитра стиче се даном уписа у Именик.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

На основу одлуке о избору миритеља, односно арбитра директор Агенције доноси решење о упису у Именик.

Решење садржи име, презиме, адресу и стручну спрему миритеља, односно арбитра.

4. Садржај Именика

Члан 43.

Именик води Агенција.

Именик садржи следеће податке:

- 1) име и презиме миритеља, односно арбитра;
- 2) адресу;
- 3) стручну спрему;
- 4) назив и седиште послодавца, ако је у радном односу;
- 5) број и датум одлуке о избору;
- 6) број и датум решења о упису и брисању из Именика.

Члан 44.

Миритељ и арбитар дужни су да пријаве промену података из члана 43. став 2. тач. 2) и 4) овог закона у року од три дана од дана настанка промене.

5. Брисање из Именика

Члан 45.

Својство миритеља и арбитра престаје брисањем из Именика.

Миритељ, односно арбитар се брише из Именика:

- 1) ако се накнадно утврди да нису били испуњени услови из члана 38. овог закона;
- 2) ако престану да постоје услови из члана 38. тач. 1), 3) и 4) овог закона;
- 3) по истеку рока на који је изабран, ако не буде поново изабран;
- 4) ако одбије да се стручно усавршава;
- 5) ако нестручно и несавесно обавља дужности;
- 6) ако се неуредно одазива на позив Агенције;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

- 7) ако неоправдано одуговлачи поступак мирног решавања радног спора;
- 8) на лични захтев;
- 9) услед губитка пословне способности;
- 10) услед смрти;*
- 11) ако не поступа у складу са етичким кодексом.***

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 46.

Брисан је ранији став 1. (види члан 13. Закона – 104/2009-67)

Решење о брисању из Именика у случајевима из члана 45. став 2. доноси директор Агенције у року од 15 дана од дана наступања разлога који је основ за брисање, односно у року од осам дана од дана сазнања за тај разлог.*

Решење о брисању из Именика у случајевима из члана 45. став 2. тач. 4)-7)* и 11) директор Агенције доноси по прибављеном мишљењу социјално-економског савета основаног за територију Републике Србије.***

Решење о брисању из Именика је коначно и против њега се може водити управни спор, у складу са законом.

*Службени гласник РС, број 104/2009

**Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 47.

Решење о упису и брисању из Именика објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

6. Изузеће миритеља и арбитра

Члан 48.

Страна у спору може директору Агенције да поднесе захтев за изузеће миритеља, односно арбитра, и то:

- 1) ако заступа неку од страна у спору, или је у последњих пет година заступао неку од страна у спору;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

2) ако је сродник по крви у правој линији до било ког степена, а у побочној линији до четвртог степена неке од страна у спору, односно ако је брачни друг или сродник по тазбини до другог степена неке од страна у спору;

3) ако је у радном или чланском односу са неком од страна у спору или је такав однос постојао у последње две године;

4) ако је повезан са странама у спору на било који други начин који би могао да утиче на његову непристрасност.

Миритељ и арбитар по службеној дужности воде рачуна о разлозима за изузеће у току поступка и дужни су да о њима обавесте директора Агенције.

Директор Агенције одлучује о изузећу миритеља и арбитра по обавештењу миритеља, односно арбитра и на захтев стране у спору, у року од осам дана од сазнања за постојање разлога за изузеће.

У случају изузећа поступак мирног решавања радног спора наставља се избором новог миритеља, односно арбитра у складу са овим законом.

7. Дужности и права миритеља и арбитра

1) Дужности миритеља и арбитра

Члан 49.

Миритељ и арбитар су дужни да поступају савесно и по свом најбољем знању, у циљу решавања спора између страна у спору.

Миритељ и арбитар дужни су да се у поступку мирног решавања радних спорова придржавају етичког кодекса који доноси министар надлежан за послове рада.*

*Службени гласник РС, број 50/2018

Члан 50.

Миритељ и арбитар су дужни да се стручно усавршавају.

Члан 51.

Миритељ и арбитар су дужни да редовно обавештавају Агенцију о покретању, току и окончању поступка мирног решавања радног спора.

2) Права миритеља и арбитра

Члан 52.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Миритељ и арбитар имају право на награду за рад и накнаду трошкова које су имали током поступка.

Актом Владе утврђују се услови за остваривање права на награду и накнаду трошкова и њихова висина.

Средства из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Члан 53.

Миритељ и арбитар имају право на одсуство са рада без накнаде зараде (неплаћено одсуство) за време док воде поступак мирног решавања радног спора у складу са овим законом.

Члан 53а*

Миритељ и арбитар имају право на идентификациони документ.*

Ближе услове у погледу издавања идентификационог документа прописује министар надлежан за послове рада.*

*Службени гласник РС, број 50/2018

V. ЕВИДЕНЦИЈА О ПОСТУПЦИМА МИРНОГ РЕШАВАЊА РАДНИХ СПОРОВА

Члан 54.

Агенција води евиденцију о поступцима мирног решавања радних спорова.

Евиденција садржи нарочито:

- 1) име, презиме и адресу, односно назив и седиште страна у спору;
- 2) име и презиме миритеља, односно арбитра;
- 3) врсту и предмет спора;****
- 4) датум покретања поступка;
- 5) датум и начин окончања спора.

На захтев социјално-економског савета основаног за територију Републике Србије Агенција доставља обавештења у вези са подацима о којима води евиденције, као и обавештења о другим питањима од значаја за поступке мирног решавања радних спорова.*

*Службени гласник РС, број 104/2009

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

****Службени гласник РС, број 50/2018**

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 55.

Влада ће поставити директора Агенције у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Избор миритеља и арбитра и њихов упис у Именик, у складу са овим законом, извршиће се до 31. децембра 2004. године.

Одредбе овог закона које се односе на поступак мирног решавања радних спорова примењују се од 1. јануара 2005. године.

Члан 56.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У „ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ” ЗАКОНА

Закон о изменама и допунама Закона о мирном решавању радних спорова: „Службени гласник РС”, број 104/2009-67

Члан 15.

Избор арбитра и њихов упис у Именик, у складу са овим законом, извршиће се у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 16.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Закон о изменама и допунама Закона о мирном решавању радних спорова: „Службени гласник РС”, број 50/2018-13

Члан 33.

Подзаконски акти који се доносе у складу са одредбама овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 34.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Подзаконски прописи донети на основу одредаба Закона о мирном решавању радних спорова („Службени гласник РС”, број 125/04) остају на снази до дана ступања на снагу подзаконских прописа донетих на основу овог закона, уколико нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 35.

Поступци мирног решавања радних спорова који су започети до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по прописима који важе до почетка примене овог закона.

Члан 36.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

4 Прописи из области кривичног и казненог права

4.1 Законик о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016)

Искључење од дужности сведочења

Члан 93

Од дужности сведочења искључено је:

- 1) лице које би својим исказом повредило дужност чувања тајног податка, док надлежни орган, односно лице органа јавне власти не опозове тајност податка или га не ослободи те дужности;
- 2) лице које би својим исказом повредило дужност чувања професионалне тајне (верски исповедник, адвокат, лекар, бабица и др.), осим ако је ослобођено те дужности посебним прописом или изјавом лица у чију је корист установљено чување тајне;⁹
- 3) лице које је бранилац о ономе што му је окривљени као свом браниоцу поверио.

Изузетно од става 1. овог члана, суд може на предлог окривљеног или његовог браниоца одлучити да испита лице које је искључено од дужности сведочења.

Поступање по приватној тужби

Члан 505

Пре одређивања главног претреса за кривична дела за која се гони по приватној тужби, судија ће позвати приватног тужиоца и окривљеног да одређеног дана дођу у суд

⁹ Видети **начело поверљивости**, члан 13. као и чл. 16. Закона о посредовању у решавању спорова: „Сви подаци, предлози и изјаве из поступка посредовања или у вези са поступком посредовања су поверљиви, ако се стране нису другачије споразумеле, осим оних који се морају саопштити на основу закона, ради заштите јавног поретка, посебно када је то потребно ради осигурања заштите најбољег интереса детета или ради спречавања наношења штете физичком или психичком интегритету лица, као и у случају ако је то потребно ради спровођења споразума страна.“

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

ради упознавања са могућношћу упућивања на поступак медијације. Окривљеном се уз позив доставља и препис приватне тужбе.

Ако у поступку медијације дође до измирења приватног тужиоца и окривљеног и намирења имовинскоправног захтева, приватна тужба се сматра повученом и судија доноси решење о одбијању приватне тужбе, а у случају неуспешног окончања поступка медијације, судија ће по пријему обавештења о томе одредити главни претрес (члан 504. став 1.

Ако приватни тужилац и окривљени не прихвате поступак медијације, судија ће узети изјаве од њих и позвати их да ставе своје предлоге у погледу прибављања доказа, при чему морају означити које би се чињенице имале доказати и којим од предложених доказа.

Ако судија сматра да није потребно прибављање доказа, а не постоје неки други разлози за посебно заказивање главног претреса, може одмах донети решење да се главни претрес одржи и по завршетку главног претреса донети одлуку о приватној тужби. На ово ће се посебно упозорити приватни тужилац и окривљени приликом достављања позива.

Ако се приватни тужилац не одазове на уредно достављен позив из става 1. овог члана, а изостанак не оправда, судија ће решењем одбити приватну тужбу.

Ако се окривљени не одазове на уредан позив из става 1. овог члана или му се позив није могао уручити због непријављивања суду промене адресе пребивалишта или боравишта, судија појединац ће одредити главни претрес (члан 504. став 1.).

4.2 Кривични законик ("Сл. Гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016)

Поравнање учиниоца и оштећеног

Члан 59

Суд може ослободити од казне учиниоца кривичног дела за које је прописана казна затвора **до три године или новчана казна** ако је на основу постигнутог споразума са оштећеним испунио све обавезе из тог споразума.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

4.3 Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Службени гласник РС“, бр. 85/2005)

Врсте васпитних налога

Члан 7

Васпитни налози су:

1) поравнање са оштећеним како би се накнадом штете, извињењем, радом или на неки други начин отклониле, у целини или делимично, штетне последице дела;

[...]

При избору васпитног налога надлежни јавни тужилац за малолетнике и судија за малолетнике ће узети у обзир у целини интерес малолетника и оштећеног, водећи рачуна да се при томе не омета школовање или запослење малолетника.

Избор и примењивање васпитног налога се врши у сарадњи са родитељима, усвојиоцем или стараоцем малолетника и надлежним органом старатењства.

4.4 Закон о прекршајима („Службени гласник РС“, бр. 65 од 25. јула 2013, 13 од 19. фебруара 2016, 98 од 8. децембра 2016 – УС)

Накнада штете неоправдано кажњеном и неосновано задржаном лицу

Члан 97.

Лице које је неоправдано кажњено за прекршај или је неосновано задржано има право на накнаду штете која му је тиме причињена, као и друга права утврђена законом.

По захтеву лица из става 1. овог члана, министарство надлежно за послове правосуђа, спроводи поступак ради постизања споразума о постојању, врсти и висини накнаде, а ако споразум не буде постигнут у року од три месеца од подношења захтева, оштећени може поднети тужбу за накнаду штете надлежном суду.

Глава XXVI

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

СПОРАЗУМ О ПРИЗНАЊУ ПРЕКРШАЈА

Закључивање споразума

Члан 233.

Када се прекршајни поступак води за један прекршај или за више прекршаја у стицају, овлашћени подносилац захтева, усмено или писано, може предложити окривљеном **или његовом** браниоцу закључење споразума о признању прекршаја (у даљем тексту: споразум о признању), односно окривљени **или његов бранилац може** овлашћеном подносиоцу захтева предложити закључење таквог споразума.

Када се упути предлог из става 1. овог члана, странке **или бранилац** могу преговарати о условима признања прекршаја који се окривљеном стављају на терет.

Споразум о признању може се закључити и доставити суду до доношења првостепене одлуке.

Споразум о признању се не може закључити у вези са прекршајем за који се издаје прекршајни налог. (*Службени гласник РС, број 13/2016)

Садржина споразума

Члан 234.

Споразум о признању садржи:

- 1) опис прекршаја који се окривљеном ставља на терет;
- 2) признање окривљеног да је учинио прекршај из тачке 1. овог става;
- 3) споразум о врсти и висини казне, односно о другим прекршајним санкцијама ;
- 4) изјаву овлашћеног подносиоца о одустајању од прекршајног гоњења за прекршаје који нису обухваћени споразумом о признању;
- 5) споразум о трошковима прекршајног поступка, о одузимању имовинске користи прибављене прекршајем, о повраћају предмета прекршаја и о имовинскоправном захтеву, уколико је поднет;
- 6) изјаву о одрицању странака и браниоца од права на жалбу против одлуке суда донесене на основу прихватања споразума о признању;
- 7) потпис странака и браниоца.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

У споразуму о признању овлашћени подносилац захтева и окривљени се могу сагласити о изрицању окривљеном казне која не може бити испод законског минимума прописаног чланом 39. став 1. овог закона.

Окривљени и подносилац захтева могу се споразумети да се заштитна мера прописана за прекршај за који се окривљени терети, изрекне у мањем обиму или да се не изрекне. (*Службени гласник РС, број 13/2016)

Одлучивање о споразуму

Члан 235.

О споразуму о признању одлучује суд, који споразум може одбацити, усвојити или одбити.

Суд ће споразум о признању одбацити ако је поднет након доношења првостепене одлуке. Против решења о одбацавању споразума о признању жалба није дозвољена.

Брисани су ранији ст. 3. до 5. (види члан 14. Закона - 13/2016-12)

*Службени гласник РС, број 13/2016

Одлука о споразуму о признању прекршаја (*Службени гласник РС, број 13/2016)

Члан 236.

Суд ће **пресудом** усвојити споразум о признању ако **на основу споразума** утврди:

1) да је окривљени свесно и добровољно признао прекршај, односно прекршаје који су предмет захтева и да је искључена могућност признања окривљеног у заблуди;

2) да је споразум закључен у складу са одредбама члана 234. овог закона;

3) да је окривљени потпуно свестан свих последица закљученог споразума, а посебно да у потпуности разуме да се споразумом одриче права на суђење и улагање жалбе против пресуде суда донете на основу решења о усвајању споразума;

4) да споразумом о **признању** нису повређена права оштећеног.

Када није испуњен један или више услова из овог члана, суд ће донети решење којим се одбија споразум о признању. Признање окривљеног дато у споразуму који од суда није прихваћен, не може бити доказ у прекршајном поступку.

Када решење из претходног става овог члана постане правноснажно, споразум и сви списи који су са њим повезани издвајају се у посебне списе и уништавају се пред судом, о чему се саставља службена белешка у том посебном предмету.

Одлука суда о споразуму о признању доставља се овлашћеном подносиоцу захтева и окривљеном, односно браниоцу ако га има. (*Службени гласник РС, број 13/2016)

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Жалба против одлуке о споразуму о признању прекршаја (*Службени гласник РС, број 13/2016)

Члан 237.

Против решења суда о одбијању споразума о признању, жалбу у року од осам дана од дана када им је решење достављено могу изјавити овлашћени подносилац захтева, окривљени и његов бранилац.

Против **пресуде** суда о усвајању споразума о признању није дозвољена жалба.
(Брисани су ранији ст. 3. до 6. (види члан 16. Закона - 13/2016-12) *Службени гласник РС, број 13/2016)

Пресуда о усвајању споразума о признању прекршаја (*Службени гласник РС, број 13/2016)

Члан 238.

Пресудом којом усваја споразум о признању суд окривљеног оглашава одговорним и изриче му казну, односно другу прекршајну санкцију и одлучује о осталим питањима предвиђеним у споразуму о признању.

Пресуда мора одговарати садржају споразума о признању и мора да садржи и податке из члана 251. овог закона.

Пресуда из става 1. овог члана доставља се лицима из члана 256. овог закона.

Ако је споразумом о признању предвиђено одустајање овлашћеног подносиоца захтева од прекршајног гоњења за прекршаје који нису обухваћени споразумом о признању, суд у односу на те прекршаје доноси пресуду из члана 253. овог закона.
(*Службени гласник РС, број 13/2016)

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

4.5 Закон о заштити узбуњивача ("Сл. гласник РС", бр. 128/2014)

Упознавање странака са правом да реше спор путем посредовања

Члан 28

Суд пред којим се води поступак за заштиту у вези са узбуњивањем дужан је да на припремном рочишту, односно првом рочишту за главну расправу, укаже странкама на могућност за вансудско решавање спора путем посредовања или на други споразуман начин.

Пројекат финансира
Европска унија

5 Прописи везани за адвокатуру

5.1 Закон о адвокатури ("Службени гласник РС", бр. 31/2011, 24/2012 - УС)

Предмет адвокатуре

Члан 3.

Пружање правне помоћи из члана 2. став 1. овог закона обухвата:

- 1) давање усмених и писмених правних савета и мишљења;
- 2) састављање тужби, захтева, предлога, молби, правних лекова, представки и других поднесака;
- 3) састављање уговора, завештања, поравнања, изјава, општих и појединачних аката и других исправа;
- 4) заступање и одбрану физичких и правних лица;
- 5) **посредовање у циљу закључења правног посла или мирног решавања спорова и спорних односа;**
- 6) обављање других послова правне помоћи у име и за рачун домаћег или страног физичког или правног лица, на основу којих се остварују права или штите слободе и други интереси.

Ограничење права адвоката - страног држављанина

Члан 26

Адвокат уписан у уписник А и уписник Б именика адвоката нема право:

- 1) да бира и буде биран за члана органа и носиоца функција у Адвокатској комори Србије нити у надлежној адвокатској комори;
- 2) да запошљава адвокатске приправнике ради обављања приправничке вежбе, у складу са овим законом;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

3) да буде именован за привременог заступника, пореског заступника или браниоца по службеној дужности, да пружа бесплатну правну помоћ у складу са важећим прописима, да буде пуномоћник странке која је ослобођена од плаћања судских трошкова, **нити да буде медијатор.**

5.2 Кодекс професионалне етике адвоката („Службени гласник РС“, број 27 од 6. априла 2012. године)

24.3. Адвокат је дужан:

24.3.3. да клијенту укаже на могућност и целисходност решавања случаја мирним путем;

24.4. Када то налажу интереси клијента, омогућују непрекорачиви рокови и правила поступка, адвокат ће, пре покретања поступка пред судом или другим надлежним органом, указати клијенту на корисност решавања спорног односа мирним путем, а уз сагласност клијента, и покушати да спорни однос реши мирним путем.

5.3 Тарифа о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Сл. гласник РС", бр. 121/2012)¹⁰

Заступање

Тарифни број 34.

За заступање на рочишту адвокату припада:

- за свако рочиште једнак износ награде као и за поднеске којима се пријављује потраживање или покреће поступак из Тарифног броја 32. и 33.
- за свако рочиште које је одложено решењем суда или органа да се рочиште не одржи, 50% од награде из претходне тачке овог тарифног броја.

¹⁰ Члан 15 Тарифе: Вредност једног поена износи 30,00 динара.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

За присуствовање рочиштима, одржаним или неодржаним, адвокату припада, поред награде за заступање, и награда за сваки започети сат, рачунајући од времена када је почетак био заказан, у износу од по 50 поена.

Награда из овог тарифног броја припада адвокату и за присуствовање медијацији, седници као и свим осталим радњама суда или органа које се одржавају у згради или ван зграде суда или органа.

ПОСТУПЦИ ПРЕД ДОМАЋОМ АРБИТРАЖОМ, АГЕНЦИЈОМ ЗА МИРНО РЕШАВАЊЕ РАДНИХ СПОРОВА И ПРЕД ПОСРЕДНИКОМ (МЕДИЈАЦИЈА)

***Састављање поднесака
(процењиво)***

Тарифни број 65.

За састављање поднесака којима се покреће поступак пред арбитражом, Агенцијом за мирно решавање радних спорова или пред посредником у поступку медијације и то у процењивим стварима, као и за састављање осталих образложених поднесака или поднесака који садрже чињеничне наводе, адвокату припада једнак износ награде као и за поднеске којима се покреће парнични поступак (тужбе, предлози, молбе) из Тарифног броја 13.

За састављање осталих поднесака, адвокату припада 50% награде из става 1. овог тарифног броја.

Ако је поднеском постављено више кумулативних захтева, адвокату припада пун износ награде који се увећава за по 50% те награде за други и сваки даљи захтев.

Уколико адвокат једним поднеском чини више радњи које су иначе посебно тарифиране, припада му пун износ награде који се увећава за по 50% од те награде за другу и сваку следећу радњу.

***Састављање поднесака
(остали поступци - непроцењиво)***

Тарифни број 66.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

За састављање поднесака којима се покреће поступак пред пред арбитражом, Агенцијом за мирно решавање радних спорова или пред посредником у поступку медијације и то у непроцењивим стварима, као и за састављање осталих образложених поднесака или поднесака који садрже чињеничне наводе, адвокату припада награда у износу од 850 поена.

За састављање осталих поднесака, адвокату припада 50% награде из става 1. овог тарифног броја.

Ако је поднеском постављено више кумулативних захтева, адвокату припада пун износ награде који се увећава за по 50% те награде за други и сваки даљи захтев.

Уколико адвокат једним поднеском чини више радњи које су иначе посебно тарифиране, припада му пун износ награде који се увећава за по 50% од те награде за другу и сваку следећу радњу.

Заступање

Тарифни број 67.

За заступање на рочишту адвокату припада:

- за свако рочиште једнак износ награде као и за поднеске којима се покреће поступак из Тарифног броја 65. и 66.
- за свако рочиште које је одложено решењем арбитраже, Агенције или посредника да се рочиште не одржи, 50% од награде из претходне тачке овог тарифног броја.

За присуствовање рочиштима, одржаним или не одржаним, адвокату припада, поред награде за заступање, и награда за сваки започети сат, рачунајући од времена када је почетак био заказан, у износу од по 50 поена.

Награда из овог тарифног броја припада адвокату и за присуствовање вештачењу, увиђају као и свим осталим радњама арбитраже, Агенције или посредника које се одржавају у згради или ван зграде арбитраже, Агенције или посредника.

Заступање више странака

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Тарифни број 68.

Када адвокат заступа више странака, награда му се по овом основу додатно увећава за сваку радњу коју предузима за по 50% за другу и сваку наредну странку. У овом случају, увећан износ награде се обрачунава у односу на сваку процесну радњу понаособ тако што се награда за заступање једне странке увећава процентом који одговара броју странака које адвокат заступа у тренутку када се процесна радња предузима.

ОСТАЛИ ПОСТУПЦИ

Састављање поднесака (процењиво)

Тарифни број 69.

За састављање поднесака којима се покреће било који други поступак који није наведен у претходним одредбама ове Тарифе и то без обзира да ли се покреће пред судом, државним органом, привредним друштвом и то у процењивим предметима у којима се расправља о правима на имовини која има одређену новчану вредност, као и за састављање осталих образложених поднесака или поднесака који садрже чињеничне наводе, адвокату припада једнак износ награде према вредности те имовине као и за поднеске којима се покреће парнични поступак (тужбе, предлози, молбе) из Тарифног броја 13.

За састављање осталих поднесака, адвокату припада 50% награде из става 1. овог тарифног броја.

Ако је поднеском постављено више кумулативних захтева, адвокату припада пун износ награде који се увећава за по 50% те награде за други и сваки даљи захтев.

Уколико адвокат једним поднеском чини више радњи које су иначе посебно тарифиране, припада му пун износ награде који се увећава за по 50% од те награде за другу и сваку следећу радњу.

Састављање поднесака (остали поступци - непроцењиво)

Тарифни број 70.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

За састављање поднесака којима се покреће било који други поступак који није наведен у претходним одредбама ове Тарифе и то без обзира да ли се покреће пред судом, државним органом, привредним друштвом и то у непроцењивим стварима, као и за састављање осталих образложених поднесака или поднесака који садрже чињеничне наводе, адвокату припада награда према врсти тог поступка, независно од означене вредности спора и то:

Врста поступка	Награда
- у поступку који се води пред привредним друштвом	550 поена
- у поступку који се води пред државним органом	650 поена
- у поступку који се води пред основним судом	750 поена
- у поступку који се води пред привредним судом	850 поена
- у поступку који се води пред вишим судом	1.000 поена
- у поступку који се води пред управним судом	1.200 поена
- у поступку који се води пред уставним судом	1.500 поена

За састављање осталих поднесака, адвокату припада 50% награде из става 1. овог тарифног броја.

Ако је поднеском постављено више кумулативних захтева, адвокату припада пун износ награде који се увећава за по 50% те награде за други и сваки даљи захтев.

Уколико адвокат једним поднеском чини више радњи које су иначе посебно тарифиране, припада му пун износ награде који се увећава за по 50% од те награде за другу и сваку следећу радњу.

Заступање

Тарифни број 71.

За заступање на рочишту адвокату припада:

- за свако рочиште једнак износ награде као и за поднеске којима се покреће поступак из Тарифног броја 69. и 70.

Пројекат финансира
Европска унија

- за свако рочиште које је одложено решењем суда, органа и др. да се рочиште не одржи, 50% од награде из претходне тачке овог тарифног броја.

За присуствовање рочиштима, одржаним или не одржаним, адвокату припада, поред награде за заступање, и награда за сваки започети сат, рачунајући од времена када је почетак био заказан, у износу од по 50 поена.

Награда из овог тарифног броја припада адвокату и за присуствовање вештачењу, увиђају као и свим осталим радњама суда, органа и др. које се одржавају у згради или ван зграде суда, органа и др.

Заступање више странака

Тарифни број 73.

Када адвокат заступа више странака, награда му се по овом основу додатно увећава за сваку радњу коју предузима за по 50% за другу и сваку наредну странку. У овом случају, увећан износ награде се обрачунава у односу на сваку процесну радњу понаособ тако што се награда за заступање једне странке увећава процентом који одговара броју странака које адвокат заступа у тренутку када се процесна радња предузима.

САСТАВЉАЊЕ ИСПРАВА

Правни послови (процењиво)

Тарифни број 74.

За састављање уговора (за живота или након смрти, једностраних или двостраних и др.) и изјава воља (завештање и др.) и то у процењивим стварима када се правни посао односи на имовину која има одређену новчану вредност, адвокат по своме избору може применити Тарифни број 13. или награду обрачунати у процентуалном износу од тржишне вредности имовине, која је предмет правног посла, с тим да тај проценат не може бити већи од 1,5%. У сваком случају најнижи износ награде не може бити мањи од 375 поена.

Код правних послова где је предмет повремено давање (закупнине и др.) тржишна вредност предмета правног посла се утврђује збиром тих повремених давања у уговореном периоду али не краћем од једне и не дужем од пет година.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

**Правни послови
(непроцењиво)**

Тарифни број 75.

За састављање уговора и изјава воља у непроцењивим стварима адвокату припада награда према врсти тог правног посла, независно од означене вредности и то:

Врста правног посла	Награда
- за састављање ортачких уговора	1.000 поена
- за састављање уговора о коришћењу заједничке ствари	750 поена
- за састављање уговора о послузи	550 поена
- за састављање уговора о трговинском заступању или посредовању	850 поена
- за састављање генералних (општих) уговора	1.000 поена
- за састављање предуговора	750 поена
- за састављање осталих уговора	650 поена
- за састављање завештања	650 поена
- за састављања пуномоћи	450 поена
- за састављање осталих изјава	375 поена

**Општи и појединачни акти привредних субјеката државних органа и осталих
правних лица**

Тарифни број 76.

За састављање општих или појединачних аката привредних субјеката, државних органа, односно органа локалне самоуправе и осталих правних лица адвокату припада награда према врсти тог аката, независно од означене вредности и то:

Врста правног акта	Награда
- за састављање статута или оснивачког акта привредног субјекта и осталих правних лица	1.000 поена
- за састављање осталих општих аката привредног субјекта и осталих правних лица (правилници и др.)	850 поена

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

- за састављање општих аката државних органа или органа локалне самоуправе	1.250 поена
- за састављање појединачних аката привредних субјеката и осталих правних лица (одлуке и др.)	650 поена
- за састављање појединачних аката државних органа или органа локалне самоуправе (одлуке, решења и др.)	750 поена

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

6 Остали релевантни прописи

6.1 Закон о социјалној заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2011)

IV УСЛУГЕ И КОРИСНИЦИ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Групе услуга социјалне заштите

Члан 40

Услуге социјалне заштите подељене су у следеће групе:

4) саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге - интензивне услуге подршке породици која је у кризи; саветовање и подршка родитеља, хранитеља и усвојитеља; подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју; одржавање породичних односа и поновно спајање породице; саветовање и подршка у случајевима насиља; породична терапија; **медијација**; СОС телефони; активација и друге саветодавне и едукативне услуге и активности;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

6.2 Закон о Заштитнику грађана ("Сл. гласник РС", бр. 79/2005 и 54/2007)

IV ПОСТУПАК

Члан 24 став 2

Поред права на покретање и вођење поступка, Заштитник грађана има право да пружањем добрих услуга, **посредовањем** и давањем савета и мишљења о питањима из своје надлежности делује превентивно, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских слобода и права.

Пројекат финансира
Европска унија

6.3 Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/2009)

Надлежност повереника

Члан 33 тачка 2

Повереник:

[...]

2. подносиоцу притужбе пружа информације о његовом праву и могућности покретања судског или другог поступка заштите, односно препоручује поступак мирења;

[...]

Мирење

Члан 38

Повереник предлаже спровођење поступка мирења, у складу са законом којим се уређује поступак медијације, а пре предузимања других радњи у поступку.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

6.4 Закон о енергетици ("Службени гласник РС" бр. 145/2014, 95/2018 - др. закон)

Члан 54.

Агенција одлучује по жалбама против:

- 1) акта оператора система по захтеву за прикључење на систем, односно ако оператор система не донесе одлуку по захтеву за прикључење на систем;
- 2) акта оператора система о одбијању приступа систему;
- 3) акта енергетског субјекта за транспорт нафте нафтоводом или енергетског субјекта за транспорт деривата нафте продуктоводом о одбијању приступа систему.

Послове из става 1. овог члана, Агенција обавља као поверене послове.

Поред послова из става 1. овог члана, Агенција је дужна да у складу са делокругом рада:

1) у случају спора између енергетских субјеката и између енергетског субјекта и корисника система, који се решава у складу са законом којим се уређује посредовање, пружи странама у спору стручну помоћ и све податке којима располаже у циљу припреме документације потребне за поступак посредовања;

2) разматра и поступа, по поднесцима физичких и правних лица у вези са неизвршењем обавеза оператора система, снабдевача на велико електричном енергијом, снабдевача електричном енергијом, снабдевача природним гасом и јавног снабдевача природним гасом у складу са овим законом.

Акт Агенције у случају из става 3. тачка 2) овог члана, не искључује право незадовољне странке да заштиту права могу остварити пред надлежним судом.

6.5 Закон о извршењу и обезбеђењу ("Сл. гласник РС", 106/2015 и 106/2016 - аутентично тумачење, 113/2017 - аутентично тумачење)

2. Извршна исправа

Врсте извршних исправа

Члан 41

Извршне исправе јесу:

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

7) споразум о решавању спора путем посредовања, који испуњава услове одређене законом којим се уређује посредовање у решавању спорова;

Дужност посредовања јавног извршитеља

Члан 137

Јавни извршитељ дужан је да посредује између странака ради споразумног намирења извршног повериоца.

Достављање решења о извршењу органу старатељства. Улога психолога органа старатељства

Члан 375

Школи, породичном саветовалишту и другим специјализованим установама за посредовање у породичним односима доставља се позив да учествују у извршном поступку ако је то неопходно.

Принудно одузимање и предаја детета

Члан 376 став 2

Дете принудно одузима и предаје судија у сарадњи са психологом органа старатељства, школом, породичним саветовалиштем или другим специјализованим установама за посредовање у породичним односима.

Нespoјивост

Члан 496 став 2

Нespoјивости не подлежу научне, стручне, уметничке и образовне делатности, посредовање у мирном решавању спорова, послови судског преводиоца, као и деловање у Комори и међународним удружењима извршитеља.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

6.6 Закон о бесплатној правној помоћи ("Службени гласник РС", број 87/2018.)

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се бесплатна правна помоћ за грађане као њене кориснике и начини њеног остваривања и пружања.

Овај закон примењује се на кориснике бесплатне правне помоћи који право на бесплатну правну помоћ нису остварили према другим законима.

Циљ закона

Члан 2.

Циљ овог закона је да се сваком лицу омогући делотворан и једнак приступ правди.

Појам бесплатне правне помоћи

Члан 3.

Бесплатна правна помоћ је правна помоћ коју корисник остварује без накнаде сагласно одредбама овог закона.

Бесплатна правна помоћ остварује се путем бесплатне правне помоћи у ужем смислу, бесплатне правне подршке и бесплатне правне помоћи у прекограничним споровима.

Бесплатна правна помоћ у ужем смислу означава се у даљем тексту овог закона само као „бесплатна правна помоћ”.

Услови за пружање бесплатне правне помоћи

Члан 4.

Бесплатна правна помоћ може да се пружи држављанину Републике Србије, лицу без држављанства, страном држављанину са сталним настањеном у Републици Србији и другом лицу које има право на бесплатну правну помоћ према другом закону или потврђеном међународном уговору, ако:

1) испуњава услове да буде корисник права на новчану социјалну помоћ сагласно закону којим се уређује социјална заштита или корисник права на дечији додатак сагласно закону којим се уређује финансијска подршка породици са децом, као и члановима

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

његове породице односно заједничког домаћинства, чији је круг одређен овим законима;

2) не испуњава услове да буде корисник права на новчану социјалну помоћ или на дечији додатак, али би због плаћања правне помоћи из сопствених прихода у конкретној правној ствари испунило услове да постане корисник права на новчану социјалну помоћ или на дечији додатак.

Чланом породице, односно заједничког домаћинства лица из става 1. овог члана не сматра се лице против којег тражилац бесплатне правне помоћи покреће поступак заштите од насиља у породици или други поступак заштите. Приходи и имовина лица против којег се покреће поступак заштите не утичу на право тражиоца да оствари право на бесплатну правну помоћ, ако он испуњава услове прописане ставом 1. овог члана.

Држављанину Републике Србије, лицу без држављанства, страном држављанину са сталним настањем у Републици Србији и другом лицу које има право на бесплатну правну помоћ према другом закону или потврђеном међународном уговору бесплатна правна помоћ може да се пружи и ако је реч о:

- 1) детету о чијем се праву, обавези или интересу заснованом на закону одлучује у поступку пред судом, другим државним органом односно органом јавне власти;
- 2) лицу према коме се извршава мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи или заштитна мера обавезног психијатријског лечења;
- 3) лицу према коме се води поступак делимичног или потпуног лишења или враћања пословне способности;
- 4) лицу које остварује правну заштиту од насиља у породици;
- 5) лицу које остварује правну заштиту од тортуре, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања или трговине људима;
- 6) лицу које тражи азил у Републици Србији;
- 7) избеглици, лицу под супсидијарном заштитом или интерно расељеном лицу;
- 8) особи са инвалидитетом;
- 9) детету које је заштићено услугом смештаја у систему социјалне заштите;
- 10) деци и младима којима је престала услуга социјалног смештаја до навршене 26 године живота;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

- 11) одраслим и старим лицима која су без сопственог пристанка смештена у установу социјалне заштите;
- 12) лицу које остварује право на утврђивање времена и места рођења сагласно закону којим се уређује ванпарнични поступак;
- 13) лицу које је погођено поступком принудног исељења и пресељења у складу са законом којим се уређује становање.

Појам органа јавне власти

Члан 5.

Орган јавне власти јесте државни орган, орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе и организација којој су поверена јавна овлашћења.

Облици бесплатне правне помоћи

Члан 6.

Бесплатна правна помоћ састоји се од пружања правних савета, састављања поднесака, заступања и одбране.

Пружање правног савета је детаљно објашњење о начину и могућности решавања конкретне правне ствари пред судом, другим државним органом, односно органом јавне власти или у поступку мирног решавања спора, а које се односи на право, обавезу или интерес корисника бесплатне правне помоћи заснован на закону.

Састављање поднеска је израда писмена којим се покреће поступак пред судом, другим државним органом, односно органом јавне власти или које се подноси током већ покренутог поступка (састављање тужбе, захтева, предлога, молбе, притужбе, приговора, поднесака, жалбе и другог правног средства).

Заступање је свака правна радња коју на основу овлашћења за заступање пуномоћник предузима у име и за рачун корисника бесплатне правне помоћи у поступку пред судом, другим државним органом, органом јавне власти или у поступку мирног решавања спора.

Одбрана је заступање осумњиченог, окривљеног или оптуженог у предистражном, истражном и кривичном поступку, који се води због сумње да је извршено кривично дело за које није предвиђена обавезна одбрана и заступање у прекршајном поступку који се води због сумње да је извршен прекршај за који је предвиђена казна затвора.

Случајеви када није дозвољена бесплатна правна помоћ

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Члан 7.

Пружање бесплатне правне помоћи, иако лице испуњава услове за пружање бесплатне правне помоћи (члан 4), није дозвољено у:

- 1) привредним споровима;
- 2) поступку регистрације правних лица;
- 3) поступку накнаде штете за повреду части и угледа;
- 4) поступку пред прекршајним судом, ако за прекршај није запређена казна затвора;
- 5) поступку у коме би вредност спора била у очигледној и значајној несразмери с трошковима поступка;
- 6) поступку у коме је очигледно да тражилац бесплатне правне помоћи нема изгледа на успех, посебно ако се његова очекивања не заснивају на чињеницама и доказима које је предочио или су она супротна позитивним прописима, јавном поретку и добрим обичајима;
- 7) случају да постоји очигледан покушај да се злоупотреби право на бесплатну правну помоћ или неко друго право.

Пружалац, тражилац и корисник бесплатне правне помоћи

Члан 8.

Пружалац бесплатне правне помоћи је лице које је овим законом овлашћено да пружа бесплатну правну помоћ и које је према овом закону уписано у регистар (члан 16. ст. 1. и 3 – у даљем тексту: пружалац).

Тражилац бесплатне правне помоћи је лице које подноси захтев за одобравање бесплатне правне помоћи (у даљем тексту: тражилац).

Корисник бесплатне правне помоћи је лице које је остварило право на бесплатну правну помоћ и коме се она пружа (у даљем тексту: корисник).

Пружаоци

Члан 9.

Бесплатну правну помоћ пружају адвокатура и службе правне помоћи у јединицама локалне самоуправе.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Удружења могу пружати бесплатну правну помоћ само на основу одредби закона који уређују право азила и забрану дискриминације.

Бесплатну правну помоћ у име удружења пружају адвокати.

Бесплатну правну помоћ у служби правне помоћи у јединици локалне самоуправе или у име удружења могу пружати дипломирани правници, само у оквиру овлашћења која су дипломираним правницима одређена законом којим се уређује одговарајући поступак.

Пружаоци бесплатне правне помоћи, а удружења у оквиру циљева због којих су основана, могу да пружају опште правне информације и попуњавају формуларе, као облике бесплатне правне подршке.

Јединица локалне самоуправе може организовати заједничку службу бесплатне правне помоћи са другим пружаоцем, у оквиру овлашћења која су тим пружаоцима поверена овим законом, али не може на њега пренети пружање бесплатне правне помоћи у потпуности.

Основна начела пружања бесплатне правне помоћи

Члан 10.

Бесплатна правна помоћ заснива се на:

- 1) једнакој доступности права на бесплатну правну помоћ, без дискриминације пружаоца, тражиоца и корисника, и омогућавању приступа објектима у којима се пружа бесплатна правна помоћ;
- 2) очувању интегритета поступка у оквиру којег се пружа бесплатна правна помоћ;
- 3) савесном, професионалном и независном поступању пружаоца и поштовању достојанства пружаоца, тражиоца и корисника;
- 4) усмерености на стварне потребе корисника и праћење његових потреба;
- 5) подстицању развоја општег правног информисања и саветовања о коришћењу права на бесплатну правну помоћ;
- 6) подстицању на мирно решавање спорова;
- 7) делотворности, економичности и одрживости пружања бесплатне правне помоћи;
- 8) коришћењу и побољшању постојећих професионалних потенцијала за пружање бесплатне правне помоћи;
- 9) подстицању сарадње између пружалаца;

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

- 10) заштити података о личности;
- 11) јавности рада (управљања, руковођења, одлучивања) на пружању бесплатне правне помоћи;
- 12) контроли и побољшању квалитета пружања бесплатне правне помоћи и праћењу начина и исхода пружене бесплатне правне помоћи.

Облици бесплатне правне подршке

Члан 11.

Бесплатна правна подршка састоји се од пружања опште правне информације, попуњавања формулара, састављања јавнобележничке исправе **и посредовања у решавању спорова.**

Општа правна информација јесте информација о уређењу неке правне области, правном положају корисника у конкретној правној ствари, субјекту и начину одлучивања о појединачном праву, обавези или интересу заснованом на закону, пред судом или другим државним органом односно органом јавне власти, о правилима и о висини трошкова поступка који се не односе на поступак пред судом у конкретној правној ствари, могућности мирног решења спора, начину извршења одлуке, о разлозима и условима за покретање управног поступка и поступка који се покреће уставном жалбом и о условима и поступку остваривања права на бесплатну правну подршку.

Попуњавање формулара је помоћ у уношењу података о кориснику, које попуњава пружалац, а потписује корисник.

Посредовање у решавању спорова је свака радња коју, према закону којим се уређује посредовање у решавању спорова, предузима посредник.

Састављање јавнобележничке исправе је састављање јавнобележничких записа и јавнобележничких записника.

Пружаоци бесплатне правне подршке

Члан 12.

Пружаоци бесплатне правне подршке јесу јавни бележници, посредници и правни факултети.

Јавни бележници састављају јавнобележничке исправе у оквиру овлашћења одређених законом којим се уређује јавно бележништво.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Посредници посредују у решавању спорова у оквиру овлашћења одређених законом.

Правни факултети пружају опште правне информације и попуњавају формуларе.

Пружаоци бесплатне правне подршке не смеју да пружају бесплатну правну помоћ.

Доступност бесплатне правне помоћи и подршке

Члан 13.

Општа правна информација, попуњавање формулара, као и бесплатна правна помоћ коју сагласно овом закону пружају удружења (члан 9. став 2), могу се пружати и лицима која не испуњавају услове одређене овим законом (члан 4).

Бесплатна правна помоћ коју пружају адвокати и службе правне помоћи у јединицама локалне самоуправе, састављање јавнобележничке исправе и посредовање у решавању спорова пружају се само лицима која испуњавају услове одређене овим законом (члан 4).

Одобравање

Члан 14.

Бесплатна правна помоћ коју пружају адвокати, изузев правног савета, као и састављање јавнобележничких исправа и посредовање у решавању спорова пружају се само тражиоцима којима се то одобри (члан 33).

Примена одредаба овог закона о бесплатној правној помоћи на бесплатну правну подршку

Члан 15.

Одредбе овог закона о условима за пружање бесплатне правне помоћи (члан 4), о појму органа јавне власти (члан 5), случајевима када није дозвољена бесплатна правна помоћ (члан 7), о пружаоцу и кориснику бесплатне правне помоћи (члан 8. ст. 1. и 3), о основним начелима пружања бесплатне правне помоћи (члан 10), о савесном и професионалном поступању (члан 20), одсуству обавезе пружања бесплатне правне помоћи, изузев ако је бесплатна правна помоћ одобрена противно овом закону (чл. 21. став 1. тач. 1–3. и члан 21. став 2), о заштити података (члан 23), о организацији рада (члан 24), о садржини притужбе (члан 37), о надзору над спровођењем овог закона (члан 53) и о контроли квалитета пружања бесплатне правне помоћи (члан 54), примењују се и на пружање бесплатне правне подршке.

Одредбе овог закона о тражиоцу бесплатне правне помоћи (члан 8. став 2), о одбијању пружања бесплатне правне помоћи ако је бесплатна правна помоћ одобрена противно

Пројекат финансира
Европска унија

ЕУ УЗ ПРАВДУ

Подршка за
Поглавље

23

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

овом закону (члан 21. став 1. тачка 4) и о поступку за остваривање права на бесплатну правну помоћ (чл. 27–38), о бесплатној правној помоћи у прекограничном спору (чл. 44–52), **примењују се и на састављање јавнобележничке исправе и посредовање у решавању спорова.**

Делиградска 4 | Тел. +381 11 2657 311 | RSMoJ4Accession@gdsi.ie

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

6.7 Закон о јавном бележништву ("Сл. гласник РС", бр. 31/2011, 85/2012, 19/2013, 55/2014 - др. закон, 93/2014 - др. закон, 121/2014, 6/2015 и 106/2015)

Друге чињенице, радње и изјаве о којима се састављају јавнобележнички записници

Члан 88

У облику јавнобележничког записника, поред записника које саставља суд или други орган одређен законом, јавни бележник може:

[...]

4) закључити поравнање пре покретања парничног, ванпарничног или управног поступка, по правилима закона којим се уређују парнични, ванпарнични, извршни и општи управни поступак, са дејством судског поравнања, односно поравнања закљученог пред органом управе;

7 Споразумно решавање спора у којем је тужена страна Република Србија

7.1 Закон о правобранилаштву ("Службени гласник РС", број 55 од 23. маја 2014.)

Поступање ради споразумног решавања спорног односа

Члан 21.

Државно правобранилаштво ће пре покретања поступка пред судом, органом управе или другим надлежним органом, односно у поступку одговора на тужбу, предлог или други акт којим је покренут поступак против заступаног субјекта, размотрити могућност споразумног решавања спорног односа, на своју иницијативу или на иницијативу супротне стране.

Када Државно правобранилаштво процени да нису испуњени материјални или формални услови да се спорни однос реши споразумно или да предложено споразумно решење није у интересу Републике Србије, о томе ће писмено обавестити субјекта кога заступа.

Пре закључења постигнутог споразума за решавање спорног односа, Државно правобранилаштво је дужно да прибави сагласност министарства надлежног за финансије за закључење тог споразума.

Разматрање могућности споразумног решавања спорног односа не ослобађа Државно правобранилаштво обавезе да у покренутом судском, управном или другом поступку пред надлежним органом истовремено предузима све потребне правне радње, а посебно законом предвиђене процесне радње, односно не ослобађа га обавезе поступања у оквиру законом утврђених рокова за предузимање правних радњи у тим поступцима.

За сваки коначни споразум у поступку за алтернативно решавање спора у коме не учествује Државно правобранилаштво мора бити прибављено правно мишљење Државног правобранилаштва.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

7.2 Закон о заштити права на суђење у разумном року ("Службени гласник РС", број 40/2015)¹¹

3. Покушај поравнања с Правобранилаштвом и могућност подношења предлога за поравнање

Члан 24.

Странка може да поднесе Правобранилаштву предлог за поравнање у року од шест месеци од дана када је стекла право на правично задовољење.

У предлогу за поравнање странка наводи да ли тражи исплату новчаног обештећења или издавање и објављивање писмене изјаве Правобранилаштва којом се утврђује да је било повређено њено право на суђење у разумном року, или и једно и друго.

Правобранилаштво покушава да постигне споразум са странком у року од два месеца од дана пријема предлога за поравнање. Ако споразум буде постигнут, оно закључује са странком вансудско поравнање које представља извршну исправу.

Правобранилаштво је дужно да се у поступку поравнања креће у висини новчаног обештећења одређеног овим законом (члан 30. став 1).

Странка је слободна да у свако доба писмено одустане од покушаја поравнања.

4. Објављивање писмене изјаве Правобранилаштва којом се утврђује да је странци било повређено право

Члан 25.

Правобранилаштво може, после процене да ли је правично задовољење за неимовинску штету могуће и ако се само објави писмена изјава којом се утврђује да је странци било повређено право на суђење у разумном року, предложити странци да јој, уместо исплате новчаног обештећења, изда и објави писмену изјаву којом се утврђује да јој је било повређено право.

¹¹ Видети: Упутство за унапређење и промоцију поступка закључења и извршења вансудског поравнања у поступцима за заштиту права на суђење у разумном року:

https://www.vk.sud.rs/sites/default/files/attachments/Uputstvo%20-%20vansudsko%20poravnanje_sudjenje%20u%20razumnom%20roku_konacna%20verzija_PDF.pdf

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Код теже повреде права на суђење у разумном року Правобранилаштво може, на захтев странке да изда и објави писмену изјаву, као и да странци исплати новчано обештећење.

Писмена изјава којом се утврђује да је странци било повређено право на суђење у разумном року садржи њено лично или пословно име и пребивалиште, боравиште или седиште, лично или пословно име заступника или пуномоћника странке и његово пребивалиште, боравиште или седиште, назив суда или јавног тужилаштва који су повредили право странке на суђење у разумном року, пословни број судског предмета, односно предмета јавног тужилаштва, и изричиту изјаву којом се утврђује да је странци било повређено право на суђење у разумном року.

Правобранилаштво издаје странци писмену изјаву у облику вансудског поравнања и објављује је у „Службеном гласнику Републике Србије”.

5. Тужба за новчано обештећење и претпоставке за тужбу

Члан 26.

Странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за новчано обештећење у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење.

Тужба није дозвољена док траје покушај поравнања с Правобранилаштвом, нити ако су странка и Правобранилаштво закључили поравнање.

Могућност поравнања и тужбе ако се води поступак пред Европским судом за људска права

Члан 35.

Лица која су Европском суду за људска права поднела представку због тога што сматрају да је повређено њихово право на суђење у разумном року, о којој није донета одлука о прихватљивости или основаности, могу у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона да поднесу Правобранилаштву предлог за поравнање о новчаном обештећењу, уз навођење датума предаје представке Европском суду за људска права и броја представке у предлогу за поравнање. Закључено поравнање представља извршну исправу.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Уместо предлога за поравнање или пошто одустане од покушаја поравнања, странка може у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона да поднесе тужбу за новчано обештећење против Републике Србије суду који је надлежан по овом закону. Тужба није дозвољена ако странка и Правобранилаштво закључе поравнање.

Независно од врсте и висине тужбеног захтева, у поступку пред судом сходно се примењују одредбе о споровима мале вредности из закона којим се уређује парнични поступак и одредбе овог закона.

7.3 Законик о кривичном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016)

2. Поступак за остваривање права на накнаду штете

Захтев за накнаду штете

Члан 588.

Пре подношења суду тужбе за накнаду штете, оштећени је дужан да поднесе захтев министарству надлежном за послове правосуђа ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини накнаде.

О захтеву за накнаду штете одлучује комисија за накнаду штете чији се састав и начин рада уређује актом министра надлежног за послове правосуђа.

Тужба за накнаду штете

Члан 589.

Ако захтев за накнаду штете не буде усвојен или Комисија не одлучи о захтеву у року од три месеца од дана када је поднет, оштећени може надлежном суду поднети тужбу за накнаду штете.

Ако је постигнут споразум само у погледу дела захтева, тужба за накнаду штете се може поднети у односу на преостали део захтева.

Док траје поступак из става 1. овог члана, не тече застарелост предвиђена у члану 591. овог законика.

Тужба за накнаду штете подноси се против Републике Србије.

Пројекат финансира
Европска унија

Права наследника оштећеног

Члан 590.

Наследници наслеђују само право оштећеног на накнаду имовинске штете, а ако је оштећени већ истакао захтев, наследници могу наставити поступак само у границама већ постављеног захтева за накнаду имовинске штете.

Наследници оштећеног могу после његове смрти наставити поступак за накнаду штете, односно покренути поступак ако је оштећени умро пре истека рока застарелости и од захтева се није одрекао, у складу са правилима о накнади штете прописаним Законом о облигационим односима.

Застаревање права на накнаду штете

Члан 591.

Право на накнаду штете застарева за три године од дана правноснажности првостепене одбијајуће или ослобађајуће пресуде, односно правноснажности првостепеног решења којим је поступак обустављен или је оптужба одбијена, а ако је поводом жалбе решавао апелациони суд – од дана пријема одлуке апелационог суда.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

7.4 Закон о рехабилитацији ("Службени гласник РС", број 92 од 7. децембра 2011.)¹²

Право на рехабилитационо обештећење

Члан 26.

Рехабилитовано лице има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде права и слобода, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Рехабилитовано лице има право на враћање наплаћених новчаних казни и трошкова поступка, у ревалоризованом износу чија се висина одређује тако што се утврђује сразмера наплаћених износа према просечној плати у време наплате, у односу на просечну плату у Републици Србији у години у којој се врши враћање.

Рехабилитовано лице и лице из члана 7. тачка 5) овог закона има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Лица из члана 21. став 2. овог закона имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између њих и умрлог рехабилитованог лица постојала трајнија заједница живота, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Комисија за рехабилитационо обештећење

Члан 27.

На основу одлуке суда којом се усваја захтев за рехабилитацију, рехабилитовано лице и лица из члана 26. ст. 3. и 4. овог закона могу да поднесу захтев за рехабилитационо обештећење.

О захтеву за рехабилитационо обештећење одлучује Комисија за рехабилитационо обештећење.

¹² Рехабилитација је право осуђеног лица да му, под законом прописаним условима, буду отклоњене све правне последице кривичне осуде, као и да сама кривична осуда буде брисана из кривичне евиденције. До рехабилитације долази на основу самог закона или на основу судске одлуке, а по молби осуђеног лица. Општи појам рехабилитације и услови за њену примену прописани су Кривичним закоником. Посебним Законом о рехабилитацији предвиђена је рехабилитација лица која су из политичких, верских, националних или идеолошких разлога, лишена живота, слободе или других права без судске или административне одлуке или на основу такве одлуке, уколико је иста донета противно начелима правне државе и општеприхваћеним стандардима људских права и слобода.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Ако захтев из става 2. овог члана не буде усвојен или по њему Комисија за рехабилитационо обештећење не донесе одлуку у року од 90 дана од дана подношења захтева, подносилац захтева може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штете. Ако је постигнут споразум само у погледу дела захтева, тужба се може поднети у погледу остатка захтева.

Тужба за накнаду штете из става 3. овог члана не може се поднети по истеку рока од једне године од дана достављања одлуке о одбијању захтева или дана закључења споразума, односно од истека рока из става 3. овог члана.

Актом министра надлежног за послове правосуђа одређује се састав Комисије из става 2. овог члана и ближе уређује њен рад.

Одлука и споразум о рехабилитационом обештећењу

Члан 28.

Одлука којом је усвојен захтев за рехабилитационо обештећење, односно споразум о рехабилитационом обештећењу има својство извршне исправе.

Пројекат финансира
Европска унија

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

8 Арбитража

8.1 [Закон о арбитражи](#) („Службени гласник РС“, број 46 од 2. јуна 2006.)

8.2 [Закон о ратификацији Конвенције о признању и извршењу иностраних арбитражних одлука: Службени лист СФРЈ - Међународни уговори, број 11/1981-607](#)

8.3 [Закон о привредним коморама: 112/2015-31](#)

8.4 [Правилник о Сталној арбитражи при Привредној комори Србије: 101/2016-131](#)

